

平成 20 年度言語研修
トゥヴァ語研修テキスト 3

ТЫВА-ЯПОН
ЧУГАА НОМУ

トゥヴァ語会話集

О.В.ДАМБАА

高島尚生 著

東京外国語大学
アジア・アフリカ言語文化研究所
2008

まえがき

本書は、2008年度東京外国語大学アジア・アフリカ言語文化研究所主催のトゥヴァ語研修に際し、トゥヴァ語研修用の教科書の1つとして編まれたものです。

近年、トゥヴァやトゥヴァの人々に興味を抱く人々が増えてきました。民族音楽やホーメイ（喉歌）を聴きに行き、それだけに満足できずに自分で歌ってみたいと習い始めた人、トゥヴァの豊かな自然に魅せられた人、シャマニズムや考古学、人類学など学術的研究に訪れる人など多様です。そしてトゥヴァの人々と会話する機会が増え、ロシア語や英語を介さずに、彼らの母語であるトゥヴァ語で直接会話がしたいと望む声が増しに大きくなっています。

そこで、本書はそのような人々がトゥヴァの人々とすぐに会話が始められるように日常生活のさまざまな場面において使用される、即応性の高い用例を集めて、場面別に構成し編集しました。

編纂にあたっては、まずネイティブ講師ダンバーが日常会話表現の精選と自らの教学経験に基づき本文を作成し、それに日本人講師高島が日本語をつけていくことから始めました。その後の共同作業のなかで用例が検討、吟味され、必要な場合には加筆されて本書が完成しました。

本文の前には簡単なトゥヴァ語の概観を載せてあります。必要に応じて参照してください。しかし、本書の目的と紙数の関係上、ほんの表面的な説明しかなされていません。今回トゥヴァ語研修用テキストとして、トゥヴァ語の文法を一步ずつ学んでいける教科書「トゥヴァ語教本」（高島尚生著）、トゥヴァ語文法を総合的に解説した「基礎トゥヴァ語文法」（高島尚生著）が本書とともに編纂されています。その二冊で同時に文法を学習しながら、本会話集の用例を覚えていくなれば、より効果的にマスターしていけるでしょう。場面別に編纂された本書のほかに、名詞類、動詞類など文法的特徴から用例が編纂されている「トゥヴァ語基礎例文 1500」（中嶋善輝著）も作成されました。「トゥヴァ語・日本語小辞典」（中嶋善輝著）、「トゥヴァ語分類語彙集」（高島尚生、O.V. ДАМБАА 著）とあわせて学習していくならば、語彙力、表現力を向上させることができるでしょう。

この会話集がみなさんとトゥヴァの人々をつなぐ懸け橋になることを願ってやみません。

2008年初秋
O.V. ДАМБАА
高島 尚生

【凡 例】

1) 下線が引いてある単語や語句は置き換えができます。下線部の下にいくつか単語を挙げていますので、必要に応じて入れ替えてください。数字などは数詞の項目を参照してください。

いくつかの語句は格変化された形で載っています。

例)

Мен Тывадан келдим. 私はトゥヴァから来ました。

Япониядан 日本から

2) カッコ内の単語も置き換えができる同義語、同義語句です。

例)

поезд-биле(поездиге) 列車で

3) 「 ... 」内には具体的に数字や名詞（名前）などを入れてください。

例) ... шакка ... минут четпейн тур ... 時に ... 分前です

Ооң телефонунуң дугаары 彼の（彼女の）電話番号は...です。

4) 「会話でよく使う単語・語句」に載っている動詞にはカッコ内に語幹を示してあります。

例) көөр(көр^т)

【参 考 文 献】

Салзынмаа Е.Б., *Русско-тувинский разговорник Орус-Тыва чугаа ному*, Тувинское книжное издательство, Кызыл, 1988

Седен-Хуурак А.Б., *English-Tuvan phrasebook Англи-Тыва чугаа ному*, Тываның ном үндүрер чери,, Кызыл, 2003

目次

トゥヴァ語のアルファベット.....	4
トゥヴァ語の簡潔な文法概観.....	4
Мендилежиишкин — あいさつ.....	11
Байырлажыышкын — 別れのあいさつ.....	12
Аалчыны уткууру — 初対面, お客にいつて.....	14
Таныжылга — 知り合いになる.....	18
Хар-назын — 年齢.....	23
Санаашкын — 数詞.....	25
Өг-бүле — 家族.....	27
Ажыл, өөредилге, мергежил — 仕事, 学業, 職業.....	33
Чалалга — 招待. Хүндүлээшкин — もてなし.....	36
Дилег — お願い.....	42
Күзел илередири — 希望, 望み.....	44
Байыр чедириишкени — お祝い.....	47
Үе, чыл, ай, хүн — 時間, 年, 月, 日.....	49
Чөпшээрежилге — 同意.....	54
Садыг — お店.....	55
Эмнелге — 病院.....	59
Аалчылар бажыңы — ホテル.....	62
Харылзаа чери — 郵便局.....	65
Телефон-биле чугаалажыры — 電話での会話.....	67
Чурук үндүрер чер — 写真屋で.....	69
Агаар-бойдус — 天気.....	70
Театр — 劇場.....	75
Хөөмей — ホーメイ.....	76
Музей. Делгелге — 博物館, 展覧会.....	79
Милиция — 警察.....	82
Ниити домактар — 便利な表現.....	84
Өң — 色.....	86

トゥヴァ語のアルファベット

大文字	小文字	発音	大文字	小文字	発音
А	а	[a]	П	п	[p]
Б	б	[b]	Р	р	[r]
В	в	[v]	С	с	[s]
Г	г	[g]	Т	т	[t]
Д	д	[d]	У	у	[u]
Е	е	[je]	Ү	ү	[ü]
Ё	ё	[jo]	Ф	ф	[f]
Ж	ж	[ʒ]	Х	х	[x]
З	з	[z]	Ц	ц	[ʦ]
И	и	[i]	Ч	ч	[tʃʰ]
Й	й	[j]	Ш	ш	[ʃ]
К	к	[k]	Щ	щ	[ʃʃ]
Л	л	[l]	-	ь	-
М	м	[m]	Ы	ы	[i]
Н	н	[n]	-	ь	-
-	ң	[ŋ]	Э	э	[e]
О	о	[o]	Ю	ю	[ju]
Ө	ө	[ö]	Я	я	[ja]

トゥヴァ語の簡潔な文法概観

1) 発音

母音の発音

а	ы	у	э	о		
я	и	ю	е	ё	ө	ү

- а, и — 日本語の「ア」, 「イ」でかまいません.
- о — 日本語の「オ」より少し唇を丸めます.
- у — 日本語の「ウ」よりもっと唇を丸めて発音します.
- ы — 日本語の「イ」の口の形で「ウ」を発音します.
- я, ю, ё — 「j」+「a, y, o」の発音です.
- э, е — 日本語の「エ」でかまいません. 「э」は語頭か語中に長母音として現れます. 「е」は語頭でも語中でも現れます. ふたつ並んだ「ee」は「ээ」と書きます.
- ө — 「о」を発音するときのように唇を丸めて突き出して, 「э」を発音します.
- ү — 「у」を発音するときのように唇を丸めて突き出して, 「и」を発音します.

トゥヴァ語には母音が3種類, すなわち短母音, 長母音, 咽頭母音があります. 母音1つにつき3種類ということです. 以下に短母音, 長母音, 咽頭母音の順でそれぞれ挙げておきます.

а, аа, аъ ; ы, ыы, ыъ ; о, оо, оъ ; у, уу, уъ ; э, ээ, эъ ; и, ии, иъ ;

Ө, ӨӨ, ӨЪ; Ү, ҮҮ, ҮЪ.

母音が2つ並ぶと1つの長母音として発音されます。

例) аас [а:с] (口), чаан[ча:н] (ゾウ), дээр[дэ:р] (空)

純粋なトゥヴァ語の単語中に表記される **ь** は咽頭音をあらわします。咽頭母音を発音するとき、咽頭壁の緊張をとまいません。例えば, ат は「アットウ」と発音しますが、咽頭化すると аьт 「ア-アット」ともう一度同じ母音を強く繰り返すようにして発音します。

例) эьт[э:эт] (肉), чаьс[ча:ас] (雨)

ロシア語から借用された単語中にある **ь** は、ロシア語の法則に従って硬音記号として用いられます。子音字と軟母音のあいだにおかれ、その子音が軟音化されずに硬音のまま読まれます。

トゥヴァ語の母音は、アクセントの位置にかかわらず、いつもはっきりと発音されます。

子音の発音

п, б

— п は日本語の「パ」と同じ子音, [p]です。

б は日本語の「バ」と同じで[b], [p]の有声音です。

ф, в

— ф は[f]の音で、下唇と前歯が軽く触れるように発音します。

в は[v]の音で、下唇と前歯が軽く触れるように発音し、[f]の有声音です。

т, д

— т は日本語の「タ」と同じ子音, [t]です。

д は日本語の「ダ」と同じで[d], [t]の有声音です。

к, г

— к は日本語の「カ」と同じ子音, [k]です。

г は日本語の「ガ」と同じで[g], [k]の有声音です。

с, з

— с は日本語の「サ」と同じ子音, [s]です。舌先が上の歯や歯茎に触れないように発音します。

з は日本語の「ザ」と同じ子音で[z], [s]の有声音です。

м, н

— м は日本語の「マ」と同じ子音, [m]です。上下の両唇をしっかりと閉じて、「ム」という鼻音を発音します。

н は日本語の「ナ」と同じ子音で[n]です。舌先を前歯の後ろあたりにつけて発音する鼻音です。

ң

— ң は「ン」の子音, [ŋ]です。舌の後舌部を軟口蓋に当たるようにして閉じて、呼気を鼻から通すようにして発音する鼻音です。

л, р

— л は[u]のように唇を少し突き出した状態で、舌先を前歯の後ろにつけて発音します。[l]です。

р は巻き舌の「ル」で、[r]です。舌先を呼気によって弾くようにして前歯の後方にぶつけるようにして発音します。

й

— й は短い「イ」, [j]です。

х

— х は[k]よりもさらに喉の奥から呼気を出すようにして「フ」, [x]を発音します。

ц

— ц は日本語の「ツ」と同じ子音で, [ts]です。

ч

— ч は日本語の「チ」とほぼ同じ子音で, [tʃ]です。

ш, ж

— ш は[x]と喉の奥から発音しながら、そこに「シュ」, [ʃ]の音を入れたときに得られる音です。この説明はロシア語の ш の音ですが、トゥヴァ語ではいつも軟音 [ʃ]として

発音します。

ж は ш の有声音ですが、トゥヴァ語ではいつも軟音[ж']
として発音します。

- щ — щ は日本語の「シ」を長くした音とほぼ同じです。
- ь — ь は母音が咽頭化することをあらわす記号です。
- ь — ь は子音の後についてその子音が軟音化することをあらわす記号です。ロシア語の借用語に用います。
以前は ь と同様に母音が咽頭化することをあらわす記号として用いられていましたが、現在はこの使い方はしません。

в, г, е, ё, ж, з, й, л, н, р, ф, ц, щ, я はトゥヴァ語の単語の語頭では始まりません。これらの文字で始まる単語は外国語からの借用語です。

ш, ж はいつも軟音[ш'], [ж']として発音されます。

語頭にたつ б, д は有声音としてではなく、ほぼ無声音として発音されます。

例) баш[паш] (頭), беш[пеш] (5), билиг[пилиг] (知識),
даг[таг] (山), диш[тиш] (歯), далай[талай] (海)

г は語末や音節末にくると、閉鎖破裂音ではなく摩擦音[γ]として発音されます。

例) суг[суγ] (水), билиг[пилиγ] (知識)

п と т はいくつかの単語語頭では強い帯気音[^h]をともなう閉鎖破裂音として発音されます。

例) пар[п^h ар] (トラ), пәс[п^h әс] (布地), тос[т^h ос] (9),
тук[т^h ук] (旗)

母音調和の法則

単語中における母音の音（語幹および接辞において）は語中の並び（硬音および軟音）によって、かなりの程度、唇音化によってお互い調和します。単語の第一音節に硬音母音（а, ы, о, у）があるときは、それに続く音節には同じ硬音の母音がきます。同様に、単語の第一音節に軟音母音（е, э, и, ө, ү）があるときは、それに続く音節には軟音の母音がきます。

母音調和表

単語中の音節の母音	それに続く音節の母音
а, аа, аь	а, аа, ыы, ы
ы, ыы, ыь	а, аа, ыы, ы
э(е), ээ, эь, (еь)	е, ээ, и, ии
и, ии, иь	е, ээ, и, ии
о, оо, оь	а, аа, у, уу
ө, өө, өь	е, ээ, ү, үү
у, уу, уь	а, аа, у, уу
ү, үү, үь	е, ээ, ү, үү

トゥヴァ語は膠着語の言語に属します。従って接辞は単語の後につきます。その際、無声子音で終わる単語あるいは動詞語幹の後には、無声子音で始まる接辞をつけます。同様に、有聲子音で終わる単語あるいは語幹の後には、有聲子音で始まる接辞をつけます。

例) 近過去接辞 -ды(-ду, -ди, -дү, -ты, -ту, -ти, -тү)

тут[̄] (建てる) + -ту → тутту

ал[̄] (手に取る) + -ды → тутту

トゥヴァ語の接辞は文法的な意味を1つあらわすだけです。例えば、接辞 **-лар** は複数形（数）、接辞 **-ның** は生格（格）、接辞 **-ды** は過去（時制）というようにです。

名詞では接辞の組み合わせは3つつくことが可能です。もちろん、それぞれのなかのどれかがつくことも可能です。

名詞 + 複数接辞 + 所有接辞 + 格接辞
 例) уруг + -лар (複数) + -ум (所有) + -ның (生格) → уругларумның

形容詞は変化しません。日本語と同様に名詞の前において修飾します。述語になることもできます。

2) 人称代名詞と人称指標

人 称	単 数	複 数
1 人 称	мен (私は)	бис (私たちは)
2 人 称	сен (君は)	силер (あなたは; あなたたちは)
3 人 称	ол (彼は, 彼女は, それ は)	олар (彼らは, それらは)

人称代名詞は主語として用いられます。

人称代名詞はふつう述語のあとにもう一度繰り返さないといけません。それを主語となる人称代名詞と区別するため人称指標と呼んでおきます。

3人称 **ол**, **олар** は人称指標として用いられません。したがって、文末には現れません。

人称代名詞は省略することができますが、人称指標は省略できません。

例) Мен келир мен. (私は来ます。) Бис келир бис. (私たちは来ます。)

Сен келир сен. (君は来ます。) Силер келир силер. (あなたは来ます。)

Ол келир. (彼は来ます。) Олар келир. (彼らは来ます。)

3) 複数形

名詞の複数形を形成する接辞は以下の表の通りです。

語幹もしくは 語幹=語根の 最後の音	語 幹 も し く は 語 幹=語根 の 最 終 音 節 の 母 音	
	硬 音	軟 音
母 音 -й, -г, -р	-лар	-лер
-л	-дар	-дер
無 声 子 音	-тар	-тер
-м, -н, -ң	-нар	-нер

4) 所有接辞

人や物の所有をあらわすときは、人称に従って名詞に必ず所有接辞をつけます。

数	人称	名詞語幹の 最後の音	語 幹 の 最 終 音 節 の 母 音			
			а, ы	э (е), и	о, у	ө, ү
単 数	1人称	子音	-ЫМ	-ИМ	-УМ	-ҮМ
		母音	-М			
	2人称	子音	-ЫҢ	-ИҢ	-УҢ	-ҮҢ
		母音	-Ң			
	3人称	子音	-Ы	-И	-У	-Ү
		母音	-ЗЫ	-ЗИ	-ЗУ	-ЗҮ
複 数	1人称	子音	-ЫВЫС	-ИВИС	-УВУС	-ҮВҮС
		母音	-ВЫС	-ВИС	-ВУС	-ВҮС
	2人称	子音	-ЫҢАР	-ИҢЕР	-УҢАР	-ҮҢЕР
		母音	-ҢАР	-ҢЕР	-ҢАР	-ҢЕР
	3人称	子音	-Ы	-И	-У	-Ү
		母音	-ЗЫ	-ЗИ	-ЗУ	-ЗҮ

例) **ажыл** (仕事) : **ажылым** (私の仕事) **ажылдарым** (私の仕事〈複〉)
ажылың (君の仕事) **ажылдарың** (君の仕事)
ажылы (彼の仕事) **ажылдары** (彼の仕事)
ажылывыс (私たちの仕事) **ажылдарывыс** (私たちの仕事)
ажылыңар (あなたの仕事) **ажылдарыңар** (あなたの仕事)
ажылы (彼らの仕事) **ажылдары** (彼らの仕事)

5) 語順

文中における語順は次の法則に従います。

1. 述語はいつも文末にきます。

例) Мен суурга **ажылдаар мен**. (私は村で働く予定です。)

ажылдаар : 動詞「働く」 **МЕН** : 人称指標

2. 修飾語はいつも被修飾語の前にきます。

例) Алаакта **чараш чечектер хөй**. (森の野原にはきれいな花が多い。)

чараш : 形容詞「きれいな」

6) 名詞の格

名詞には7つ格があります。

格の種類	主な意味
主格	主語；「～は」
属格	所属；「～の」
与格	間接目的語あるいは場所；「～に」
対格	直接目的語；「～を」
位格	場所；「～で」
奪格	起点；「～から」
方向格	方向；「～へ」

格変化表

主格	НОМ (本)	даг (山)	кижи (人)	шак (時計)	чурт (国)	эш (友人)	сөс (単語)
属格	номнуң	дагның	кижиниң	шактың	чурттуң	эштиң	сөстүң
与格	номга	дагга	кижиге	шакка	чуртка	эшке	сөске
対格	номну	дагны	кижини	шакты	чурту	эшти	сөстү
位格	номда	дагда	кижиде	шакта	чуртта	эште	сөсте
奪格	номдан	дагдан	кижиден	шактан	чуртан	эштен	сөстен
方向格	номче	дагже	кижиже	шакче	чуртче	эшче	сөсче

それぞれの接辞は、接辞の前が有声音か無声音かどうかで接辞最初の子音を決定し、接辞前の最後の母音の種類によって格接辞中に用いられる母音が変わります。

また、複数接辞や所有接辞がついても、格接辞のつけ方の原則は変わりません。

7) 人称代名詞の格変化

	1人称 単数	2人称 単数	3人称 単数	1人称 複数	2人称 複数	3人称 複数
主格	мен	сен	ол	бис	силер	олар
属格	мээң	сээң	ооң	бистиң	силерниң	оларның
与格	меңээ	сеңээ	аңаа	биске	силерге	оларга
対格	мени	сени	ону	бисти	силерни	оларны
位格	менде	сенде	ында	бисте	силерде	оларда
奪格	менден	сенден	оон	бистен	силерден	олардан
方向格	менче	сенче	олче	бисче	силерже	оларже

8) 時制

ここでは日常よく用いられる4つの時制とその否定形を挙げておきます。

① 不定過去

遠い過去やその行為が行われたこと、あるいは行われなかったことをあらわします。

過去接辞 **-ган** (**-ген**, **-кан**, **-кен**) を動詞語幹の最後の文字や母音に従ってつけます。

否定形は接辞 **-па** (**-пе**, **-ва**, **-ве**, **-ба**, **-бе**, **-ма**, **-ме**) を動詞語幹と過去接辞 **-ган** のあいだに入れます。

	肯定形	否定形	肯定形	否定形
	көөр(көр ^ә) 「見る」	көрбө ^ө	чыдар(чыт ^ә) 「横になる」	чытпа ^ә
1人称単数	Көргөн мен.	Көрбээн мен.	Чыткан мен.	Чытпаан мен.
2人称単数	Көргөн сен.	Көрбээн сен.	Чыткан сен.	Чытпаан сен.
3人称単数	(Ол) көргөн.	(Ол) көрбээн.	(Ол) чыткан.	(Ол) чытпаан.
1人称複数	Көргөн бис.	Көрбээн бис.	Чыткан бис.	Чытпаан бис.
2人称複数	Көргөн силер.	Көрбээн силер.	Чыткан силер.	Чытпаан силер.
3人称複数	(Олар) көргөн.	(Олар) көрбээн.	(Олар) чыткан.	(Олар) чытпаан.

② 近過去

発話時点との関係において、行為が少し前に行われた、あるいは行われなかったことをあらわします。

接辞 **-ды** (**-ди, -ду, -дү**) を動詞語幹の最後の文字や母音に従ってつけます。

この過去形では人称指標をつけずに所有接辞が接辞の後につきます。ただし、3人称単数、複数形では所有接辞をつけません。

	肯定形	否定形	肯定形	否定形
	көөр(көр^ә) 「見る」	көрбө^ө	чыдар(чыт^ә) 「横になる」	чытпа^ә
1人称単数	Көрдүм.	Көрбөдим.	Чыттым.	Чытпадым.
2人称単数	Көрдүң.	Көрбөдиң.	Чыттың.	Чытпадың.
3人称単数	(Ол) көрдү.	(Ол) көрбөди.	(Ол) чытты.	(Ол) чытпады.
1人称複数	Көрдүвүс.	Көрбөдивис.	Чыттывыс.	Чытпадывыс.
2人称複数	Көрдүңөр.	Көрбөдиңөр.	Чыттыңар.	Чытпадыңар.
3人称複数	(Олар) көрдү.	(Олар) көрбөди.	(Олар) чытты.	(Олар) чытпады.

③ 現在形

現在形は動詞を副動詞 **-п** 形 (~して) にして、そのあと **тур** (~いる) をつけます。

否定形は、動詞語幹に否定接辞 **-пайн** (**-пейн, -вайн, -вейн, -байн, -бейн, -майн, -мейн**) (~しないで) をつけてから、そのあと **тур** (~いる) をつけます。

	肯定形	否定形
	көөр(көр^ә) 「見る」	көрбөйн
1人称単数	Көрүп тур мен.	Көрбөйн тур мен.
2人称単数	Көрүп тур сен.	Көрбөйн тур сен.
3人称単数	(Ол) көрүп тур.	(Ол) көрбөйн тур.
1人称複数	Көрүп тур бис.	Көрбөйн тур бис.
2人称複数	Көрүп тур силер.	Көрбөйн тур силер.
3人称複数	(Олар) көрүп тур.	(Олар) көрбөйн тур.

④ 未来形

未来形「 (今から、未来において) ~します」をあらわします。また、この未来形であらわされた行為あるいは状況が日常的なことであること「 (いつも) ~します」をあらわします。

未来形のあとには必ず人称指標をつけます (3人称ではつけません) 。

未来形は動詞語幹に **-ар** (**-ыр, -ур, -ер, -эр, -ир, -үр**) をつけてつくります。辞書に載っている形として用いられます。

	肯定形	否定形
	көөр(көр^ә) 「見る」	көрбөс
1人称単数	Көөр мен.	Көрбөс мен.
2人称単数	Көөр сен.	Көрбөс сен.
3人称単数	(Ол) көөр.	(Ол) көрбөс.
1人称複数	Көөр бис.	Көрбөс бис.
2人称複数	Көөр силер.	Көрбөс силер.
3人称複数	(Олар) көөр.	(Олар) көрбөс.

Мендилежишкин — あいさつ

Экии!	おはよう！こんにちは！ こんばんは！
Мендээ!	おはよう！こんにちは！ こんばんは！
Амыргын-на!	こんにちは！
Кежээкиниң мендизи-биле!	こんばんは！
Кандыг тур силер?	いかがお暮らしですか？
Кандыг тур сен?	君の暮らしはどうだい？
Кандыг чурттап тур силер?	いかがお暮らしですか？
Кандыг чурттап тур сен?	君の暮らしはどうだい？
Канчап чурттап тур силер?	いかがお暮らしですか？
Канчап чурттап тур сен?	君の暮らしはどうだい？
Кайы хире чурттап тур силер?	いかがお暮らしですか？
Кандыг тур силер?	ご気分はどうですか？
Силерниң ада-иеңер кандыг тур?	あなたの両親はいかがお暮らしですか？
Өөңер ээзи кандыг тур?	あなたの主人はいかがお暮らしですか？
Өөңер ишти кандыг тур?	あなたの妻はいかがお暮らしですか？
Чаа солун чүү тур?	何か（あなたに）ニュースはありますか？ （最近変わったことはありませんか？）
Онза солун чүве бар бе?	（最近）何かおもしろいことはありましたか？
Кадыыңар кандыг тур?	あなたの健康（体の調子）はどうですか？
Аарбайн тур силер бе?	最近病気はしていませんか？
Эки эмненип тур силер бе?	病気は治りましたか（回復していますか）？

Кандыг чедишкиннерлиг болдунар?

どんな成果（成功）がありましたか？

Шупту чүве эки чоруп тур.

すべてうまくいっています。

Байырлажышкын — 別れのあいさつ

Байырлыг!

さようなら！

Менди чаагай!

ごきげんよう！

Ужурашкыже!

また会う日まで！

Экини күзедим!

ごきげんようさようなら（よいことをお祈りします）！

Шупту улуска байырдан чедириңер!

みんなによろしくお伝えください！

Өг-бүлеңерге байырдан чедириңер.

あなたの家族によろしくお伝えください。

Уругларыңарга байырдан чедириңер.

あなたの子供たちによろしくと伝えてください。

Аас-кежиктиг болуңар!

お幸せに！お元気で！

Эки чедиңер!

道中ご無事にお帰りください！

Эки чоруңар!

道中ご無事に！

Орук-суур менди-чаагай болзун!

道中ご無事に何事ありませんように！

База катап келиңер!

またお越してください！

База катап ужуражы бээр бис!

またお会いしましょう！

Шупту чүве дээш четтирдим.

いろいろありがとうございました。

Шупту чүве дээш четтиргенимни илередип тур мен.

いろいろありがとうございました。

Чеде бергеш, ыяап-ла телефоннаптыңар.

着いたら、必ず電話してください。

Мен долгаар мен.

電話します。

Чагаадан бжиңер.

手紙を書いてください。

Чурууңарны чорудуп көрүңерем.あなたの写真を送ってください。

Телефонуңар дугаарын, адресин айтып көрүңерем.

あなたの電話番号と住所を書いてください。

Эки удуңар.

よくお休みになってください。

Эки хонар силер(сен).

おやすみなさい。

会話でよく使う単語, 語句

аас-кежик	幸福
аас-кежиктиг	幸福な, 幸せな; 幸せに
ужуражылга	会うこと, 出会い
улус	人々
чагаа	手紙
чагаа бжиир(бжи ⁼)	手紙を書く
байыр	挨拶
байыр чедирер(чедир ⁼)	よろしく伝える
орук	道
орук -суур	道
бжиир(бжи ⁼)	書く
бжип тур	書いている
болур(бол ⁼)	~である, ~になる, 起こる
долгаар(долга ⁼)	電話する

долгап тур	電話している；電話してください
телефоннаар(телефонна ⁼)	電話をかける
келир(кел ⁼)	来る
күзээр(күзе ⁼)	望む，祈る
удуур(уду ⁼)	寝る，眠る
чедер(чет ⁼)	到着する，到達する，達する
чеде бээр(бер ⁼)	到着する
чедирер(чедир ⁼)	連れていく
чоруур(чору ⁼)	行く
шупту	すべての
ыяап-ла	必ず
эки	良い，良く
база катап	もう一度
кежээ	夕方；夕方に，夜に

Аалчыны уткууру — 初対面，お客にあって

Экии!	こんにちは！
Кирип болур бе?	なかに入ってもいいですか？
Кириңер.	なかに入ってください.
Кириңер-кириңер.	どうぞどうぞ，なかに入ってください.
Олуруңар.	座ってください.
Кайыын келдиңер?	どこから来ましたか？
Силер кайыын келген силер?	あなたはどこから来ましたか？
Кайыын чедип келдиңер?	あなたはどこから来ましたか？
Мен <u>Тывадан</u> келдим.	私は <u>トゥヴァ</u> から来ました.
Япониядан	日本から

Россиядан	ロシアから
Америкадан	アメリカから
Кыдаттан	中国から
Новосибирскиден	ノヴォシビルスクから

Кандыг чедип келдиңер? 道中いかがでしたか?
Кандыг келдиңер? 道中いかがでしたか?
Эки келдивис. 道中快適でした.
Чүнүң-биле келдиңер? 何（交通機関）で来ましたか?
Мен самолёт-биле(самолётка) келдим.

私は飛行機で来ました.

поезд-биле(поездиге)	列車で
машина-биле(машинага)	車で
автобус-биле(автобуска)	バスで

Силерге ужурашканымга өөрүп тур мен.

あなたに会えてうれしいです.

Келгениңерге кончуг өөрүп тур бис.

私たちはあなたが来られてとても喜んでい
ます.

Орукка шыладыңар бе? 道中お疲れになったでしょう?

Ийе, шылай бердим. はい, 疲れました.

Чок, шылавадым. いいえ, 疲れていません.

Ажырбас, шылавадым. 大丈夫です, 疲れていません.

Силерде онза солун чүү бооп тур?

あなたに何か特におもしろいことはありま
すか?

Онза солун чүве хөй ийин. ほんとおもしろいことが山ほどありま
す.

Онза солун чүве чок ийин.	特におもしろいことはありません。
Чаа чүнү бооп тур?	何かニュースはありますか？
Чок, чаа чүве-даа чок ийин.	いいえ, 何もニュースはありません。
Чаа чүве хөй-хөй.	新しいニュースがたくさんあります。
Кандыг сорулгалыг келдиңер?	どのような目的で来られたのですか？
Туристеп келдим.	観光で来ました。
Ажыл аайы-биле келдим.	仕事で来ました。
Тываны шинчилеп келдим.	トゥヴァの研究のために来ました。
Эртем ажылы кылып келдим.	研究活動のために来ました。
Чалалга-биле келдим.	招待されて来ました。
<u>Конференцияга</u> киржип келдим.	<u>会議</u> に参加するために来ました。

Фестивальга	フェスティバルに
-------------	----------

Эртем-практиктиг конференцияга	学術研修会議に
--------------------------------	---------

Тывага кайы хире турар силер (сен)?

トゥヴァにあなたは (君は) どれくらいの
期間滞在しますか？

Тывага каш хонук турар силер (сен)?

トゥヴァにあなたは (君は) どれくらいの
期間滞在しますか？

Маңаа кайы хире үр турар силер?

ここにどれくらい滞在しますか？

<u>Каш</u> хонар мен.	<u>数日間</u> 滞在します。
-----------------------	-------------------

бир неделя	一週間
------------	-----

бир ай	一ヶ月間
--------	------

бир чыл	一年間
---------	-----

үр эвес	長い期間ではなく
---------	----------

чартык чыл	半年間
------------	-----

会話でよく使う単語，語句

сорулга	目的
чалалга	招待；招待状
ажыл	仕事
ажыл аайы-биле	仕事で，仕事の関係で
хонук	一昼夜；泊
неделя	一週間
ай	月
чыл	年
Япония	日本
Японияга	日本で，日本に
Япониядан	日本から
Тыва	トゥヴァ
Тывага	トゥヴァで，トゥヴァに
Тывадан	トゥヴァから
Америка	アメリカ
Америкага	アメリカで，アメリカに
Америкадан	アメリカから
Кыдат	中国
Кыдатка	中国で，中国に
Кыдаттан	中国から
чүве	物；～なこと
турар(тур ⁼)	ある，いる，滞在する
кирер(кир ⁼)	入る，立ち寄る
кирип болур	寄ってもよい，なかに入ってもよい
олурар(олур ⁼)	座る

олуруп болур	座ってもよい
ужуражыр(ужураш ⁼)	会う
киржир(кириш ⁼)	参加する
өөрүүр(өөрү ⁼)	喜ぶ
хонар(хон ⁼)	泊まる
туристеп кээр(кел ⁼)	観光で来る
шинчилээр(шинчиле ⁼)	研究する
шылаар(шыла ⁼)	疲れる
шылавас	疲れない
шылай бээр(бер ⁼)	疲れてしまう, 疲れる
солун	おもしろい, 興味深い
солун чүве	おもしろいこと
чаа	新しい
чаа чүве	新しいこと, 身の回りのニュース
эки	良い; 良く
хөй	たくさんの, たくさん
маңаа	ここに, ここで
кайы хире	どれくらい, どの程度
кандыг	どのような

Таныжылга — 知り合いになる

Силер-биле таныжып ап болур бе?

あなたとお近づきになってもいいですか?

Силерниң адыңарны кым дээрил?

あなたのお名前は何といいますか?

Сээң адыңны кым дээрил?

君の名は何ていうの?

Мээң адым Чойгана. 私の名前はチョイガーナといいます。
Сээң адың Чинчи бе? 君の名前はチンチかい?
Ийе, мээң адым Чинчи. はい, 私の名前はチンチです。
Чок, мээң адым Белекмаа. いいえ, 私の名前はベレクマーです。
Силерниң адыңарны уттуптум. あなたのお名前を忘れてしまいました。
Силерниң адыңарны сактып албадым.

あなたのお名前を思い出せません。

Буруудатпайн көрүңер, ам база катап адыңарны адап бериңерем.
すいませんが, もう一度あなたのお名前をおっしゃってください。

Мени Чойгана(Ак-Кыс...) дээр.

私の名前はチョイガーナ (アク=クス...) といいます。

Фамилияңар кымыл?

あなたの苗字は何と申しますか?

Фамилияң кымыл?

君の苗字は何と申しますか?

Фамилиям Кыргыз(Ондар, Ховалыг...).

私の苗字はクルグス (オンドル, ホヴァルグ...) です。

Каяа төрүттүнген силер?

あなたはどこで生まれましたか?

Каяа төрүттүнген сен?

君はどこで生まれましたか?

Мен Тывага төрүттүнген мен. 私はトゥヴァで生まれました。

Кызыл хоорайга クズル市で

Японияга 日本で

Японияның кайызынга төрүттүнген силер?

あなたは日本のどこで生まれましたか?

Мен Киотога төрүттүнген мен. 私は京都で生まれました。

Мени бо кижиге биле таныштырып көрүңерем.

私をこの人に紹介してください。

Бо кымыл?

こちらはどなたですか？

Бо мээң авам.

こちらは私の母です。

ачам	(私の) 父	эр дуңмам	(私の) 弟
акым	(私の) 兄	кыс дуңмам	(私の) 妹
угбам	(私の) 姉	кырган-ачам	(私の) 祖父
дуңмам	(私の) 弟, 妹	кырган-авам	(私の) 祖母
оглум	(私の) 息子	уруум	(私の) 娘

Бо кижиге Тывада бир дугаар келген бе?

この方はトゥヴァがはじめてですか？

Ийе, бир дугаар келген.

はい, はじめてです。

Чок, ол ооң мурнунда база келген.

いいえ, これまでに来たことがあります。

Кандыг дыл билир силер?

何語を知っていますか？

Мен тыва дылды, орус дылды эки билир мен.

私はトゥヴァ語とロシア語をよく知っています。

Тывалаарым багай.

私はトゥヴァ語が上手に話せません。

Орустаарым багай.

私はロシア語が上手に話せません。

Японнаарым багай.

私は日本語が上手に話せません。

Япон дылда чүгле каш сөс билир мен.

私は日本語で単語をいくつかしか知りません。

Тыва дылда トゥヴァ語で Орус дылда ロシア語で

Англи дылда 英語で Кыдат дылда 中国語で

Силер кандыг даштыкы дыл билир силер?

あなたはどんな外国語を知っていますか？

Силер кандыг даштыкы дылга чугаалаар силер?

あなたはどんな外国語を話しますか？

Тывалап чугаалап билир силер бе？

トゥヴァ語を（トゥヴァ語で）話せますか？

Тывалап билир силер бе？

トゥヴァ語（トゥヴァ語で）を話せますか？

Чок, тывалап билбес мен.

いいえ, 私はトゥヴァ語を話せません.

Японнап 日本語で

Англилеп 英語で

Орустап ロシア語で

Моолдап モンゴル語で

Бичии-бичии чугаалаар мен. 少し話します.

Ийе, эки билир мен. はい, 上手に話せます.

Ийе, шору чугаалаар мен. はい, かなり上手に話します.

Тыва дылды өөренип алыксап тур мен.

私はトゥヴァ語を勉強したいです.

Япон дылды 日本語を

Англи дылды 英語を

Орус дылды ロシア語を

Төвүт дылды チベット語を

会話でよく使う単語, 語句

ат 名前

мээң адым 私の名前 бистиң адымыс 私たちの名前

сээң адың 君の名前 силерниң адыңар あなた（がた）の名前

ооң ады 彼, 彼女の名前 ооң ады 彼らの名前

адаар(хон^ә) 名づける ; 発音する

таныштырар(таныштыр^ә) 紹介する

таныжар(таныш^ә) 知り合いになる ; 知り合いの

таныжып алыр(ал^ә) 知り合いになる

билир(бил ⁼)	知っている
билбес	知らない
чугаалаар(чугаала ⁼)	話す
чугаалавас	話さない
тыва дыл	トゥヴァ語
тывалаар(тывала ⁼)	トゥヴァ語を話す
тывалаксаар(тывалакса ⁼)	トゥヴァ語を話したい
тывалап билир(бил ⁼)	トゥヴァ語を話せる
тывалап билбес	トゥヴァ語を話せない
тыва дылга чугаалаар(чугаала ⁼)	トゥヴァ語で話す
англи дыл	英語
ангиллээр(ангилле ⁼)	英語を話す
ангиллексээр(ангиллексе ⁼)	英語を話したい
ангиллеп билир(бил ⁼)	英語を話せる
ангиллеп билбес	英語を話せない
англи дылга чугаалаар(чугаала ⁼)	英語で話す
орус дыл	ロシア語
орустаар(оруста ⁼)	ロシア語を話す
орустаксаар(орустакса ⁼)	ロシア語を話したい
оруспап билир(бил ⁼)	ロシア語を話せる
оруспап билбес	ロシア語を話せない
орус дылга чугаалаар(чугаала ⁼)	ロシア語で話す
япон дыл	日本語
японнаар(японна ⁼)	日本語を話す
японнаксаар(японнакса ⁼)	日本語を話したい
японнап билир(бил ⁼)	日本語を話せる
японнап билбес	日本語を話せない

япон дылга чугаалаар(чугаала ⁼)	日本語で話す
буруудатпайн көрүңөр	すいません, ごめんなさい
келир(кел ⁼)	来る
өөренир(өөрен ⁼)	学ぶ, 勉強する
өөренип алыр(ал ⁼)	覚える, 勉強する
өөренип алыксаар(алыкса ⁼)	覚えたい, 勉強したい
сактып алыр(ал ⁼)	覚える
уттур(ут ⁼)	忘れる
уттупкан	忘れてしまった
хөй эвес	少し, 多くなく
шору	少し
эки	よく, 上手に
база	～も
катап	もう一度, もう一回
база катап	もう一度, もう一回
мурнунда	以前に
кым	誰

Хар-назын — 年齢

Силер каш харлыг силер?	あなたはおいくつですか?
Харыңар кажыл?	あなたはおいくつですか?
Мерген, сен каш харлыг сен?	メルゲン, 君はいくつだい?
Каш чылда төрүттүнген силер?	あなたは(西暦)何年に生まれましたか?
Каш чылда төрүттүнген сен?	君は(西暦)何年に生まれましたか?
<u>1988(муң тос чүс сезен сес) чылда төрүттүнген мен.</u>	

私は1988年に生まれました.

1991(муң тос чүс тозан бир) чылда 1 9 9 1 年

1957(муң тос чүс бежен чеди) чылда 1 9 5 7 年

Каш айда? 何月 (生まれ) ですか?

Тос айның чээрбиде. 9月20日 (生まれ) です.

1(бир)	1月	бирде	1日に	он бирде	11日に
2(ийи)	2月	ийиде	2日に	он ийиде	12日に
3(үш)	3月	үште	3日に	чээрбиде	20日に
4(дөрт)	4月	дөртте	4日に	чээрби үште	23日に
5(беш)	5月	беште	5日に	үженде	30日に
6(алды)	6月	алдыда	6日に	үжен бирде	31日に
7(чеди)	7月	чедиде	7日に		
8(сес)	8月	сесте	8日に		
9(тос)	9月	тоста	9日に		
10(он)	10月	онда	10日に		
11(он бир)	11月				
12(он ийи)	12月				

Каштың хүнүндө? 何日 (生まれ) ですか?

Чээрбининң хүнүндө. 20日 (生まれ) です.

Мен 40 (дөртөн) харлыг мен. 私は40歳です.

Мен 40 (дөртөн) хар ажып турар мен.
私は40歳を越しています.

Мен 40 (дөртөн) хар четпейн турар мен.
私は40歳に達していません.

Ам удавас 40 (дөртөн) харлаар мен.
私はもうすぐ40歳になります.

Санаашкын — 数詞

1 – бир	11 – он бир	10 – он
2 – ийи	12 – он ийи	20 – чээрби
3 – үш	13 – он үш	30 – үжен
4 – дөрт	14 – он дөрт	40 – дөртөн
5 – беш	15 – он беш	50 – бежен
6 – алды	16 – он алды	60 – алдан
7 – чеди	17 – он чеди	70 – чеден
8 – сес	18 – он сес	80 – сезен
9 – тос	19 – он тос	90 – тозан
10 – он	20 – чээрби	100 – чүс

100 – чүс	1000 – бир муң	10 000 – он муң
200 – ийи чүс	2000 – ийи муң	20 000 – чээрби муң
300 – үш чүс	3000 – үш муң	30 000 – үжен муң
400 – дөрт чүс	4000 – дөрт муң	40 000 – дөртөн муң
500 – беш чүс	5000 – беш муң	50 000 – бежен муң
600 – алды чүс	6000 – алды муң	60 000 – алдан муң
700 – чеди чүс	7000 – чеди муң	70 000 – чеден муң
800 – сес чүс	8000 – сес муң	80 000 – сезен муң
900 – тос чүс	9000 – тос муң	90 000 – тозан муң
1000 – муң	10 000 – он муң	100 000 – чүс муң

1 000 000 (百万)	– миллион
10 000 000 (千万)	– он миллион
100 000 000 (1億)	– чүс миллион

数詞組み合わせの例

21 – чээрби бир	22 – чээрби ийи
-----------------	-----------------

33 – үжен үш	34 – үжен дөрт
45 – дөртөн беш	46 – дөртөн алды
57 – бежен чеди	58 – бежен сес
68 – алдан сес	69 – алдан тос
71 – чеден бир	72 – чеден ийи
83 – сезен үш	84 – сезен дөрт
95 – тозан беш	96 – тозан алды
101 – чүс бир	111 – чүс он бир
265 – ийи чүс алдан беш	1973 – муң тос чүс чеден үш
48342 – дөртөн сес муң үш чүс дөртөн ийи	
2978214 – ийи миллион тос чүс чеден сес муң ийи чүс он дөрт	

1991 чыл – муң тос чүс тозан чыл	1991年
2001 чыл – ийи муң бир чыл	2001年
2008 чыл – ийи муң сес чыл	2008年
2018 чыл – ийи муң он сес чыл	2018年

Ийиге ийини кадарга дөрт болур.

2に2を足すと4になる.

Бешке бешти кадарга он болур. 5に5を足すと10になる.

Беш кадар беш он болур. $5 + 5 = 10$

Он муңга чээрби муңну кадарга каш болурул?

1万に2万を足すといくつになりますか?

Ондан бешти казыырга беш болур.

10から5を引くと5になる.

Он казыыр беш болуру беш. $10 - 5 = 5$

会話でよく使う単語, 語句

кадар プラス (+)

кадарга	足すと
казыыр	マイナス（－）
казыырга	引くと
болур(бол ⁼)	～になる
келир(кел ⁼)	来る
келген	来た，やって来た
төрүттүнер(төрүттүн ⁼)	生まれる
төрүттүнген	生まれた
хүн	日
ай	月
айда	～月に
чыл	年
чылда	～年に
бир дугаар	初めて
бо	この
кижи	人
бо кижиге	この人
кажан	いつ
каш айда	何月に
каяа	どこで
удакас	もうすぐ，まもなく

Өг-бүлө — 家族

Өг-бүлелиг силер бе?	あなたにはご家族がいますか（あなたは結婚していますか）？
Өг-бүлелиг сен бе?	君には家族がいますか（あなたは結婚して

	いますか) ?
Ийе, өг-бүлелиг мен.	はい, 私には家族がいます (結婚しています) .
Чок, ам-даа өг чок мен.	いいえ, まだ家族はいません (結婚していません) .
Чок, бот мен.	いいえ, 私は独身です.
Чок, өгленмээн мен.	いいえ, 結婚していません.
Силерниң уругларыңар бар бе?	あなたにはお子さんがいますか?
Силерниң ажы-төлүңер бар бе?	あなたにはお子さんがいますか?
Сээң уругларың бар бе?	君には子供がいますか?
Ийе, бар.	はい, います.
Чок, амдыызында чок.	いいえ, まだ今のところいません.
Мен <u>4(дөрт)</u> уруглуг мен.	私には子供は <u>4人</u> います.
<u>Бир</u> оолдуг мен.	私には <u>1人</u> 息子がいます.
<u>Үш</u> кыстыг мен.	私には <u>3人</u> 娘がいます.
Улуг уруум, оглум студентилер.	上の娘と息子は大学生です.
Артканнары школачылар.	残りの子供たちは小学生 (あるいは中学生, 高校生) です.
Уругларым ам-даа бичии.	私の子供たちはみな, まだ小さいです.
Бо мээң кадайым-дыр.	こちらは私の妻です.
Мээң кадайымның ады <u>Долаана</u> .	私の妻の名前はドラーナといます.
Ол — <u>башкы</u> .	彼女は教師です.
Бо мээң ашаам-дыр.	こちらは私の夫です.
Мээң ашаамның ады <u>Эрес</u> .	私の夫の名前はエレスといます.
Ол — <u>эмчи</u> .	彼は医者です.
Бо мээң уруум-дур.	こちらは私の娘です
Бо мээң <u>улуг</u> уруум-дур.	こちらは私の <u>上</u> の娘です.

ортун 真ん中の

биче 下の

Бо мээң оглум-дур.

こちらは私の息子です.

Бо мээң улуг оглум-дур.

こちらは私の上の息子です.

ортун 真ん中の

биче 下の

Ада-ием бар.

私には両親がいます.

Ада-ием чок.

私には両親はいません.

	ада-ие (両親)	ача (父)	ава (母)	акы (兄)	угба (姉)	дуңма (弟, 妹)
мээң (私の)	ада-ием	ачам	авам	акым	угбам	дуңмам
сээң (君の)	ада-иең	ачаң	аваң	акың	угбаң	дуңмаң
ооң (彼[女]の)	ада-иези	ачазы	авазы	акызы	угбазы	дуңмазы
бистиң (私たちの)	ада-иевис	ачавыс	ававыс	акывыс	угбавыс	дуңмавыс
силерниң (あなた[がた]の)	ада-иеңер	ачаңар	аваңар	акыңар	угбаңар	дуңмаңар
оларның (彼らの)	ада-иези	ачазы	авазы	акызы	угбазы	дуңмазы

Дуңмам он дугаар класста өөренип турар.

私の弟 (妹) は10年生です.

Ада-ием суурда чурттап турар. 私の両親は村 (田舎) に住んでいます.

Мен суурда чурттап турар мен. 私は村 (田舎) に住んでいます.

Мен Кызылда чурттап турар мен.

私はクズルに住んでいます.

Тывада Тувуваに

Россияда

ロシアに

Японияда 日本に

Токиода

東京に

Осакада 大阪に

... хоорайда

... 市に

Силерниң бажыңыңар кандыгыл?

あなたの家はどんな家ですか？

Мен чер бажыңда чурттап турар мен.

私は一戸建ての家に住んでいます。

Мен каът бажыңда чурттап турар мен.

私はマンションに住んでいます。

Мен хууда бажыңныг мен.

私は（賃貸ではなく）自分の家があります。

Мен күрүне бажыңыңда чурттап турар мен.

私は国営賃貸住宅に住んでいます。

Мен ниити чуртталга бажыңыңда чурттап тур мен.

私は寮に住んでいます。

Силерниң бажыңыңар улуг бе? あなたの家は大きいですか？

Ийе, мээң бажыңым улуг.

はい、私の家は大きいです。

Чок, мээң бажыңым бичии.

いいえ、私の家は小さいです（大きくありません）。

Мээң чайлаам бар ийин.

私には夏营地があるんですよ。

Мээң кыштаам бар ийин.

私には冬营地があるんですよ。

☆呼びかけ

Ачай! お父さん! **Авай!** お母さん!

Акый! お兄さん!
お兄さん! (自分より年上の知らない男性にも使
える)

Угбай! お姉さん!
お姉さん! (自分より年上の知らない男性にも使
える)

Дуңмай! 弟よ! 妹よ!
弟よ! 妹よ! (自分より年下の知らない男性, 女
性にも使える)

Кырган-ачай! お祖父さん!
お祖父さん! (知らないおじいさんにも使え
る)

Кырган-авай! お祖母さん!
おばあさん! (知らないおばあさんにも使え
る)

会話でよく使う単語, 語句

ада-ие	両親
ава	母
ача	父
ада	父
оол	息子; 男の子
уруг	娘; 女の子
чаш уруг	赤ん坊

акы	兄
угба	姉
дуңма	弟 ; 妹
кырган-ача	祖父
кырган- ава	祖母
даай	おじ (母の兄弟)
даай-ава	おば (母の姉妹)
ченге	おじ (父方)
күүй	おじ (母方) の妻
чаава	兄弟の妻
бажың	家
хуу бажың	個人所有の家, 自分の家
каът бажың	マンション
ниити чуртталга бажыңы	寮
студент	学生
студентилер	学生 (複数形)
өөреникчи	生徒
өөреникчилер	生徒 (複数形)
школачы	学校に通う生徒, 児童
школачылар	学校に通う生徒, 児童 (複数形)
бар	ある, 持っている, いる
ажылдаар(ажылда ⁼)	働く
ажылдап турар(тур ⁼)	働いている
ажылдавайн турар	働いていない
өөренир(өөрен ⁼)	学ぶ
өөренип турар(тур ⁼)	学んでいる
өөренмейн турар(тур ⁼)	学んでいない

чурттаар(чуртта ^а)	住む
чурттап турар(тур ^а)	住んでいる
улуг	大きい ; 年上の
бичии	小さい ; 年下の
улгады берген	大人になった
кырган	老いた, 年をとった
кырый берген	年をとった
пенсия назынныг	年金生活をする
пенсияда	年金生活をしている

Ажыл, өөредилге, мергежил — 仕事, 学業, 職業

Кайда ажылдап турар силер ? あなたはどこで働いていますか？

Кайда ажылдап турар сен? 君はどこで働いていますか？

Кым бооп ажылдап турар силер?

あなたはどんな職業で働いていますか？

Башкылап турар мен. 私は教師をしています。

Мен инженер бооп ажылдап турар мен.

私はエンジニアとして働いています。

Мен фирмада ажылдап турар мен.

私は会社で働いています。

Мен институтта ажылдап турар мен.

私は研究所で働いています。

Мен студент мен. 私は大学生です。

Мен университетте өөренип тур мен.

私は大学で勉強しています。

Силерниң профессияңар чүү ирги?

あなたの職業は何ですか？

Мен башкы мен.

私は教師です.

Мен институтта эртем ажылдакчызы мен.

私は研究所の研究員です.

Силерниң ажылыңарда каш кижиге ажылдап турарыңар?

あなたの職場は何人働いていますか？

Институтта каш кижиге ажылдап турарыңар?

研究所では何人働いていますか？

Бистиң институтта хей кижиге ажылдап турар.

私たちの研究所ではたくさんの方が働いています.

Хей эвес кижиге ажылдап турар. 働いている人はあまり多くありません.

Бо мээң чаңгыс черде ажылдап турар эжим-дир ийин.

こちらは私の職場の同僚です.

Каш акша ажылдап ап турар силер?

あなたの給料はいくらですか？

Мээң шалыңым эки-дир ийин. 私の給料はいいです.

Шалыңым хей эвес ийин. 私の給料は多くありません.

Мен 15000 муң (он беш) акша [ашка] ап турар мен.

私は（給料を）15000ルーブルもらっています.

Ажылыңар силерге тааржыр-дыр бе?

あなたは自分の仕事が気に入っていますか？

Ийе, мээң ажылым солун.

私の仕事はおもしろいです.

Ажылыңарга ынак силер бе? あなたは自分の仕事が好きですか？

Чок, ажылымга шоолуг таарзынмайн-тур мен.

いいえ, 私は自分の仕事があまり気に入っていません.

Өске ажилга ажилдаксап тур мен.

他の仕事をしたいと思っています.

Бо ажилдың чүзү силерге таарышпас-тыр?

この仕事の何が気に入ってないのですか?

Өске кандыг ажилдыг болуксап тур силер?

ほかにどんな仕事をしたいのですか?

Мен эмчи мен.

私は医者です.

Эмчи силер бе?

あなたは医者ですか?

☆ 職業

ажылдакчы	労働者, 専門家	ажылчын	労働者
инженер	技師	повар	料理人
даараныкчы	縫製工	садыгжы	店員
тудугжу	建設労働者	ужудукчу	パイロット
чолаачы	運転手	аңчы	猟師
кадарчы	牧民	малчын	畜産家
саанчы	搾乳婦	тараачын	農民
артист	アーティスト	ыраажы	歌手
шүлүкчү	詩人	чогаалчы	作家
чурукчу	画家		
эртемден	学者, 研究者	эртем ажилдакчызы	研究員
башкы	教師, 講師	кижизидикчи башкы	保育士
дыл башкызы	語学教師	күш-культура башкызы	体育教師
сан башкызы	数学教師	ыры башкызы	歌の教師
чогаал башкызы	文学の教師		
эмчи	医者	диш эмчизи	歯医者

Мен студент мен. 私は大学生です.

Мен университетте өөренип тур мен. 私は大学で勉強しています.

Кайда өөренип турар силер? あなたはどこで学んでいますか?

Университетте өөренип турар силер бе? あなたは大学で学んでいますか (大学生で
すか) ?

Ийе, университетте өөренип турар мен. はい, 大学で学んでいます (大学生です) .

Каш дугаар курста? 何年生ですか?

Бир дугаар курста өөренип тур мен. 大学1年生です.

Кайы факультетте? 何学部で (勉強していま) すか?

Дыл факультетинде. 文学部で (勉強していま) す.

Даштыкы дыл факультетинде. 外国語学部で (勉強していま) す.

юрдиктиг факультетте 法学部で

экономика факультетинде 経済学部で

техниктиг факультетте 工学部で

физика факультетинде 理学部で

медицина факультетинде 医学部で

Мен Тываның күрүне университетиниң дыл факультетиниң бир дугаар
курузунда өөренип тур мен. 私はトゥヴァ国立大学文学部の1年生です.

Мен Осака университетинде өөренип турар мен. 私は大阪大学で学んでいます.

Чалалга — 招待. Хүндүлээшкин — もてなし

Кирип моорлаңар! ようこそいらっしゃいました!

Кириңер-кириңер!	なかへ入ってください。
Олуруңар!	座ってください。
Саадаңар!	座ってください。くつろいでください。
Кирип болур бе?	なかに入ってもいいですか？
Ийе, болур-болур.	はい, いいです。
Бээр эртиңер.	ここを通ってください,
Бээр кириңер.	どうぞこっちへきてください。
Бурунгаар эртиңер.	前を通ってください。
Мынаар олуруңар.	ここに座ってください。
Мынаар олуруп көрүңерем.	どうぞこちらにお座りになってください。
Силерни чалап болур бе?	あなたを招待してもいいですか？
Мен силерни бажыңымче чалап тур мен.	私はあなたを自分の家に招待します。
Силерни бажыңче чалап болур бе?	あなたを家に誘ってもいいですか？
Мээң бажыңымче келиңер.	私の家に来てください。
Мээң суурумче келиңер.	私の村へ来てください。
Тываже келиңер.	トゥヴァへお越してください。
Агаарлаарынче силерни чалап тур мен.	散歩しませんか（あなたを散歩に誘います）。
Агаарлаалам че.	散歩しましょう。
Мен силерже барып болур мен бе?	私はあなたのところに行ってもいいですか？
Гостиницаже (аалчылар бажыңынче) барып болур бе?	ホテルに行ってもいいですか？

Силерни танцыже чалап болур бе?

あなたをダンスに誘ってもいいですか？

Силерни ресторанче чалап болур бе?

あなたをレストランに誘ってもいいですか？

Силерни ресторанче чалап тур мен.

私はあなたをレストランに連れていきたいです（誘っています）。

Силерни ресторанче чалап тур бис.

私たちはあなたをレストランに連れていきたいです（誘っています）。

Бистиң чалалгавыс хүлээп ап көрүңер.

私たちの招待を受けてください。

Тонну уштуп ап болур бе?

コートを脱いでいいですか？

Уштунуп ап болур бе?

服（上着）を脱いでもいいですか？

Буруулуг болдум.

すいません。

Чалааныңар дээш четтирдим.

招待していただきありがとうございます。

Чалааныңар дээш улуу-биле четтирдим!

招待していただき本当にありがとうございます。

Буруудатпайн көрүңер, бөгүн силерже барып шыдавас-тыр мен.

ごめんなさい，今日あなたのところへ行けません。

Мооң соонда силерге кээп болур бе?

あとであなたのところへ行ってもいいですか？

Силерге каш шакта кээри эптигил?

あなたのところに何時に行ったら都合がよ

いですか？

Мен хостуг мен, каш-даа шакта кээп болур силер.

私は暇です, いつでも来てもいいです.

Бир эвес кээп шыдавазымза, буруудатпайн көрүңер.

もし行けなかったら, ごめんなさい.

Мээң амдыызында чайым чок-тур, ынчангаш барып шыдавас боор мен.

今のところ私には暇な時間がないので, 行けないだろうと思います.

Силер мени манавас болзуңарза эки боор.

あなたは私のことを待たないほうがいいでしょう.

Өске хүн болза кандыгыл?

ほかの日だったらどうですか?

Силерге кайы хүн эптигил?

あなたはいつ都合がいいですか?

Силерниң хостуг хүнүңерде.

あなたの都合のいい日に.

Орайтаар боор мен.

私は遅れそうです.

Бир эвес орай кээр болзумза, ажырбас бе?

もし遅くに行っても, 大丈夫ですか?

Орайтай берзимзе, сагындырар мен.

もし遅れるときは, 連絡します.

Силерни уткуп алыр бис.

私はあなたを出迎えに行きます.

Бис силерни үдеп каар бис.

私たちはあなたを送っていきます.

Мен силерни үдеп каар мен.

私はあなたを送っていきます.

Шайдан ижинер.

お茶を飲んでください.

Чемден чип көрүңерем.

召し上がってください.

Чемден чиңер.

食べてください.

Чүнү чиксеп тур силер?

何が食べたいですか?

Хой эъди чиир силер бе?	あなたはヒツジの肉を食べますか？
Шай кудуп берейн бе?	お茶をいれましょうか？
Сүттүг шай ооң мурнунда ижип турган силер бе?	これまでに乳茶を飲んだことがありますか？
Чок, мооң мурнунда сүттүг шай ишпейн турган мен.	いいえ，これまでに乳茶を飲んだことがありません。
<u>Дус</u> салыр бе?	<u>塩</u> をいれますか？
чигир 砂糖 сүт 牛乳	
Чок, дус чокка ижер мен.	いいえ， <u>塩</u> を入れずに飲みます。
Амданныг!	おいしい！
Чаагай!	おいしい！

会話でよく使う単語， 語句

амдан	味
амданныг	おいしい
амдан чок	おいしくない
чигирзиг	甘い
ажыг	酸っぱい； 苦い
чем	食事
эртенги чем	朝食
дүштеки чем	昼食
кежээки чем	夕食
изиг чем	熱い料理
шай	茶
тыва шай	トゥヴァの伝統的な乳茶

сүттүг шай	ミルクティー, ふつう乳茶をさす
дустуг шай	塩入りの乳茶
дус чок шай	塩のっていない乳茶
кара шай	紅茶 (乳のっていないお茶)
эът	肉
аң эъди	獣の肉
аът эъди	馬肉
дагаа эъди	鶏肉
инек эъди	牛肉
хаван эъди	豚肉
хой эъди	羊肉
баар	レバー
изиг хан	血詰めソーセージ
быжырган эът	焼いた肉
балык	魚
сүт	乳, 牛乳
быштак	チーズ
сметана	サワークリーム, スメタナ
хойтпак	発酵乳
далган	小麦粉; 小麦や大麦など穀物を炒ったもの; 小麦粉から作った揚げパン
хаарган (быжырган) далган	小麦粉から作った平たくて丸い揚げパン
манчы	肉入り餃子
быдаа	スープ
мүн	スープ, ブイヨン
далган үскен быдаа	麵入りスープ
сүттүг быдаа	牛乳で作ったスープ

согуна	ネギ
чеснок	にんにく
дус	塩
чигир	砂糖
аяк	茶碗
тавак	皿
омааш	スプーン
серээ	フォーク
бижек	ナイフ
быжыар(быжыр ⁼)	焼く, オーブンで焼く
хайындырар(хайындыр ⁼)	煮る
дузаар(дуза ⁼)	塩を入れる ; 塩漬けする
чигирлээр(чигирле ⁼)	砂糖を入れる
каар(каг ⁼)	入れる
салыр(сал ⁼)	入れる ; 置く

Дилег — お願い

Силерден дилеп болур бе? - あなたにお願いをしてもいいですか?

Силерден айтырып болур бе? あなたに質問してもいいですか?

Мен силерден айтырыксап тур мен.

私はあなたに質問したいです.

Меңээ дузалажып көрүңерем. 私を手伝ってください.

Меңээ дузалажып берем. 私を手伝ってください.

Дузалажып көрүңерем (бериңерем) .

手伝ってください.

Орукту меңээ айтып бериңерем. 私に道を教えてください.

Меңээ айтып берем.	(道などを) 示して (教えて) ください.
Мени чедирип калыңарам. –	私を連れて行ってください.
Мени манаңарам.	私を待ってください.
Мени манаңар.	私を待ってください.
Ажырбас, Силерни манап тур бис.	大丈夫です, あなたを待っています.
Мени эртирип көрүңер.	私を通してください.
Каш дугаар автобуска олуарарымны айтып бериңерем.	何番系統のバスに乗ったらよいか教えてください.
Бо автобус вокзалга чедер бе?	このバスは駅に行きますか?
Таакпылап болур силер.	たばこを吸ってもいいです.
Маңаа таакпылап болур бе?	ここでたばこを吸ってもいいですか?
Чок, маңаа таакпылапас.	いいえ, ここでたばこを吸ってはいけません.

会話でよく使う単語, 語句

болур	～してもよい
айтырар(айтыр ⁼)	質問する, 訊ねる
айтырыксаар(айтырыкса ⁼)	質問したい, 訊ねたい
айтыр(айыт ⁼)	示す; (道などを) 教える
айтып бээр(бер ⁼)	示してあげる; (道などを) 教えてあげる
дилээр(диле ⁼)	お願いする
дилеп тур	お願いしている
чөпшээрээр(чөпшээр ⁼)	許す, 同意する
чөпшээревес	同意しない, 許さない
дузалаар(дузала ⁼)	助ける, 手伝う

дузалажыр(дузалаш [°])	助ける, 手伝う ; 助け合う, 手伝い合う
дузалажып көр	助けて, 手伝って (命令形)
манаар(мана [°])	待つ
манап тур	待っている
чедирер(чедир [°])	連れて行く
чедирип каар(каг [°])	(ある目的地まで) 連れて行く
чедирип бээр(бер [°])	(ある目的地まで) 連れて行ってあげる
таакпылаар(таакпыла [°])	たばこを吸う
таакпылавас	たばこを吸わない
каш дугаар	何番目の?
маңаа	ここに, ここで
мында	ここに, ここで

Күзел илередири — 希望, 望み

Чүнү күзей- дир силер?	何をしたいですか?
Чүнү алыр деп күзеп тур силер?	何をしたいですか (何がほしいですか) ?
Чүнү алыксап тур силер?	何をしたいですか (何がほしいですか) ?
Удуксап тур силер бе?	あなたは眠たいですか?
Чок, удуксавайн тур мен.	いいえ, 眠たくありません.
Дыштаныксап тур силер бе?	休憩 (休息) したいですか?
Ийе, дыштаныксап тур мен.	はい, 休みたいです.
Чок, дыштаныксавайн тур мен.	いいえ, 休みたくありません.
Мээң дыштаныр күзелим чогул.	私には休憩したいという希望はありません.

Туруптунар бе? あなたは疲れましたか？

Ийе, туруптум. はい、私は疲れました。

Чок, турбадым. いいえ、私は疲れていません。

Маңаа дыштанып ап болур бе? ここで休んでもいいですか？

Каяа бичии дыштанып ап болурул? どこで少し休むことができますか？

Мен бичии чыдыксап тур мен. わたしは少し横になりたいです。

Бичии олуруксап тур мен. 少し座りたいです。

Силерден дилээм бар. あなたにお願いがあります。

Сенден дилээм бар. 君にお願いがある。

Дилеп болур бе? - お願いをしてもいいですか？

Ийе, болур-болур. はい、いいですよ。

Чунуксап тур мен, каяа чунуп ап болурул? お風呂に入りたいのですが、どこでできますか？

Чунар-бажыңга болур. サウナ (蒸し風呂) で (できます) .

Ваннага 浴室で

Душка(душ адаанга)シャワーで (シャワーを浴びる)

Чунар-демирге 洗面台で

Силер кино көрүксеп тур силер бе? あなたは映画が見たいですか？

Силер театр барыксап тур силер бе? あなたは劇場に行きたいですか？

Тыва шии көрүксеп тур силер бе? トゥヴァの演劇を見たいですか？

Ийе, тыва шии көрүксеп тур мен.はい、トゥヴァの演劇を見たいです。

Мен артистер-биле ужуражыксап тур мен.

私は俳優の方々に会いたいです。

Музей көрүксеп тур мен. 博物館を見学したいです。

Төөгү музейинче барыксап тур мен. 歴史博物館に行きたいです。

Мен аът мунуксап тур мен. 私はウマに乗りたいです。

Мен өгге хонуксап тур мен. 私は天幕に泊まりたいです。

会話でよく使う単語, 語句

дилег	お願い
күзел	希望, 望み
очулга	訳
очулдурукчу	通訳
шии	演劇
концерт	コンサート
алыр(ал [°])	借りる, 取る, 買う
алыксаар(алыкса [°])	ほしい, 借りたい, 買いたい
баар(бар [°])	行く
барыксаар(барыкса [°])	行きたい
дилээр(диле [°])	お願いする; 探す
күзээр(күзе [°])	希望する, 望む
дыштаныр(дыштан [°])	休む, 休憩する, 休息をとる
дыштаныксаар(дыштаныкса [°])	休みたい, 休憩したい, 休息をとりたい
көөр(көр [°])	見る
көрүксээр(көрүксе [°])	見たい
ужуражыр(ужураш [°])	会う
ужуражыксаар(ужуражыкса [°])	会いたい
турар(тур [°])	立っている; 起きる, 起床する; 疲れる

туруптар	疲れる
турупкан	疲れた
удуур(уду=)	眠る
удуксаар(удукса=)	寝たい, 眠りたい
чунар(чун=)	身体を洗う, お風呂に入る
чунуксаар(чунукса=)	身体を洗いたい, お風呂に入りたい
ийе	はい
чок	いいえ
чогул	いいえ ; ありません (述語のときによくこの形になる)
каяа	どこで?
чүү	何が?
чүнү	何を? (目的語を訊ねる)

Байыр чедиришкени — お祝い

Байыр чедирип тур мен. お祝いをいいます (おめでとうござ
います) .

изиг байыр 熱烈なお祝いを

Сеңээ байыр чедирип тур мен. 君にお祝いをいいます.

Силерге байыр чедирип тур мен.あなたにお祝いをいいます.

Төрүттүнген хүнүңер дээш байыр чедирип тур мен.

誕生日おめでとうございます.

Төрүттүнген хүнүңер-биле байыр чедирип тур мен.

誕生日おめでとうございます.

Чаа чыл-биле байыр чедирип тур мен.

新年おめでとうございます.

Чаа чыл-биле!

明けましておめでとう!

Шагаа-биле байыр чедирип тур мен.

シャガー（旧正月）おめでとう。

Экини күзедим.

私は何もかもうまくいくことをお祈りします。

Экини күзедивис.

私たちは何もかもうまくいくことをお祈りします。

Аас-кежикти күзедим .

私は幸せをお祈りします。

Аас-кежикти күзедивис.

私たちは幸せをお祈りします。

Кадыкшылды күзедим .

私はご健康をお祈りします。

Кадыкшылды күзедивис.

私たちはご健康をお祈りします。

Быжыг кадыкшылды күзедим.

私はご健勝をお祈りします。

Быжыг кадыкшылды күзедивис.

私たちはご健勝をお祈りします。

Чедииннерни күзедим.

ご成功をお祈りします。

Байыр чедиргениңер дээш улуу-биле четтирдим!

お祝いしていただき、ほんとうにありがとうございます。

Байыр чедиргениң дээш сеңээ улуу-биле четтирдим!

お祝いしていただき、君にほんとうに感謝します。

Белээңер дээш четтирдим! - Спасибо за ваш подарок!

プレゼントをいただき、あなたに感謝します。

Силерниң чырык-чаагай күзелдериңер дээш четтирдим.

あなたから温かい言葉をいただき、ありがとうございます。

Четтирдим!

ありがとう！

Улуг өөрүшкү-биле хүлээп алдым.

とても喜んでお迎えます（もてなしま

す) .

Улуг өөрүшкү-биле хүлээп ап тур мен.

とても喜んでお迎えます (もてなします) .

Силерге четтирдим!

あなたに感謝します.

Улуу-биле четтирдим!

ほんとうにありがとう (ございます) .

Үе, чыл, ай, хүн — 時間, 年, 月, 日

Бөгүн каштың хүнүл?

今日は何日ですか?

Бөгүн августуң бирээ.

今日は8月1日です.

Бөгүн августуң ийи.

今日は8月2日です.

Бөгүн августуң бирээниң хүнү.

今日は8月1日です.

Эртен каштың хүнүл?

明後日は何日ですか?

Даарта каштың хүнүл?

明日は何日ですか?

бөгүн 今日

эртен 明日

соңгузу хүн 明後日

даарта 明日

дүүн 昨日

бурунгу хүн 一昨日

Бурунгу хүн келдим.

私は一昨日来ました.

Соңгузу хүн каштың хүнү болурул?

明後日は何日ですか?

Соңгузу хүн чоруур мен.

明後日出発します.

эрте	早く
эрген эрте	朝早く
дал дүүш	正午
кежээ	夕方
дүн	夜中

Эртежик чоруур мен.

早めに (朝早くに) 出かけます.

дал дуьште	正午に
дүүште	お昼に
кежээликтей	夕方頃に, 夕方近くに
дүне	夜中に

айларның аттары 月の名称

бир ай	1 月	январь	1 月
ийи ай	2 月	февраль	2 月
үш ай	3 月	март	3 月
дөрт ай	4 月	апрель	4 月
беш ай	5 月	май	5 月
алды ай	6 月	июнь	6 月
чеди ай	7 月	июль	7 月
сес ай	8 月	август	8 月
тос ай	9 月	сентябрь	9 月
он ай	1 0 月	октябрь	1 0 月
он бир ай	1 1 月	ноябрь	1 1 月
он ийи ай	1 2 月	декабрь	1 2 月
бир айда	1 月に	январьда	1 月に
ийи айда	2 月に	февральда	2 月に

үш айда	3 月に	мартта	3 月に
дөрт айда	4 月に	апрельде	4 月に
беш айда	5 月に	майда	5 月に
алды айда	6 月に	июньда	6 月に
чеди айда	7 月に	июльда	7 月に
сес айда	8 月に	августта	8 月に
тос айда	9 月に	сентябрьда	9 月に
он айда	10 月に	октябрьда	10 月に
он бир айда	11 月に	ноябрьда	11 月に
он ийи айда	12 月に	декабрьда	12 月に

январьның беште 1 月 5 日

марттың он беште 3 月 10 日

Бөгүн январьның он бештиң хүнү.今日は1月10日です.

Бөгүн апрельдиң он сес.今日は4月18日です.

хонук 一昼夜

хүн 日

неделяның хүннери 曜日

бир дугаар хүн 月曜日 понедельник 月曜日

ийи дугаар хүн 火曜日 вторник 火曜日

үш дугаар хүн 水曜日 среда 水曜日

дөрт дугаар хүн 木曜日 четверг 木曜日

беш дугаар хүн 金曜日 пятница 金曜日

алды дугаар хүн 土曜日 суббота 土曜日

чартык улуг-хүн 土曜日

улуг-хүн	日曜日	воскресенье	日曜日
неделя төнчүзү	日曜日 (週の終わり)		
бир дугаар хүнде	月曜日に	понедельникте	月曜日に
ийи дугаар хүнде	火曜日に	вторникте	火曜日に
үш дугаар хүнде	水曜日に	средада	水曜日に
дөрт дугаар хүнде	木曜日に	четвергте	木曜日に
беш дугаар хүнде	金曜日に	пятницада	金曜日に
алды дугаар хүнде	土曜日に	субботада	土曜日に
чартык улуг-хүнде	土曜日に		
улуг-хүнде	日曜日に	воскресеньеде	日曜日に
неделя төнчүзүде	日曜日 (週の終わり) に		

Суббота, улуг-хүн — дыштаныр хүннер.

土曜日と日曜日は休日です。

Бөгүн бир айның үжен бирниң хүнү.

今日は1月31日です。

Бөгүн бир дугаар хүн (понедельник), август дөрт.

今日は月曜日, 8月4日です。

Бөгүн август дөрт, понедельник.今日は8月4日, 月曜日です。

Бөгүн ажил хүнү.

今日は平日です。

Даарта байырлал хүнү, дыштаныр хүн болур.

明日祝日で、休日です。

Бис бо неделяның төнчүзүнде агаарлаап чоруур бис.

私たちは今週末に散歩（自然）に出かけます。

эртениң-не 毎朝

хүннүң-не 毎日

кежээниң-не	毎晩
дүнениң-не	毎夜
чылдың-на	毎年
дургузунда	～の間に

Неделя дургузунда чайжок болдум.

1 週間のあいだ私は暇な時間がなかった.

Бис хүннүң-не өөренип тур бис. 私たちは毎日学んでいます.

Чылдың-на Тываже барып тур мен.

毎年私はトゥヴァに行っています.

Ам каш шак-тыр? 今何時ですか?

Шагым чок-тур ийин. 私は時計を持っていません.

Ам үш шак-тыр. 今 3 時です.

Ам үш (3) шакка он минут четпейн тур. 今 3 時 10 分前です.

... шакка ... минут четпейн тур ... 時に ... 分前です

Ам үш шактан чээрби (20) минут ажып тур. 今 3 時 20 分 (過ぎ) です.

... шактан ... минут ажып тур ... 時 ... 分 (過ぎ) です

... шак ажып тур ... 時過ぎです

Мээң чайым чогул. 私には時間がありません.

Силерниң хостуг үеңер бар бе? あなたは暇な時間がありますか?

Ийе, бар-бар. はい, あります.

Чок, үем чок. いいえ, 時間がありません.

Силер хостуг силер бе? あなたは暇ですか?

Ам кажан хосталыр силер? あなたは今いつ暇になりますか?

Ам дораан. いますぐに時間ができます.

Бичии болгаш. 少ししてからです.

Чөпшээрежилге — 同意

Ийе. はい.

Чок. いいえ.

Чаа. いいでしょう。分かりました。OKです.

Ажырбас. 大丈夫です.

Болур. いいです.

Болур - болур. いいです.

Мону көрүп болур бе? これを見てもいいですか?

Ийе, болур. はい, いいです.

Мону ап болур бе? これを手にとっても（借りても）いいですか?

Ийе, ап болур. はい, 手にとっても（借りても）いいです.

Мен чөпшээрежип тур мен. 私は賛成です.

Чигзиниг чок чөпшээрежип тур мен. 私はまったく賛成していません.

Мен удурланмайн тур мен. 私は反対していません.

Мен удурланмас мен. 私は反対しません.

Силер шын чугааладыңар. あなたは正しいことを言っています.

Силерни чөп. – Вы правы. あなたの言っていることは正しいです.

Силерниң саналыңарны хүлээп ап тур мен. 私はあなたの意見（提案）に従います.

Сээң сүмеңни хүлээп ап тур мен.

Шупту чүве кончуг эки-дир! 私は君の意見（提案）に従います。
Шупту чөпшээрежип тур бис. すべてのことがとてもよいです。
みんな賛成しています。

Садыг — お店

Чем садыы кайда барыл? 食料品店はどこにありますか?

Хеп садыы кайда барыл? 服屋はどこにありますか?

Базаар кайдал? 市場はどこですか?

чем садыы 食料品店

хеп садыы 服屋

холумак садыг 雑貨屋

супермаркет スーパーマーケット

универмаг デパート

базаар バザー, 市場, 市

рынок 市場

Чем садыынга чедир ырак бе? 食料品店までは遠いですか?

Ийе, моон ырак дийин. はい, ここから遠いです。

Чок, моон ырак эвес. いいえ, ここからは遠くありません。 -

Садып алган бараанынар чүс акша [ашка] болду。

買った商品の値段は100ルーブルです。

Шупту 100 акша. 全部で100ルーブルです。

Ниитизи-биле 100 акша. 合計で100ルーブルです。

Силерде сүт бар бе? あなたのお店に牛乳はありますか?

Ийе, сүт бар. はい, 牛乳はあります。

Сүттүң өртээ кажыл? 牛乳の値段はいくらですか?

Сүттүң өртээ үжен (30) акша. 牛乳の値段は 30 ルーブルです.

Эйттен 1(бир) килограммдан бериңерем.

肉を 1 kg ください.

Бо чүнүң эъди боор?

これは何の肉ですか？

Хой эъди бар бе?

Хитзжの肉はありますか？

Инек эъди бар бе?

牛肉はありますか？

Сөөк чок эът бар бе?

骨のない肉はありますか？

Ийи чүс(200) грамм быштактың өртээ каш болурул?

チーズ 200 g の値段はいくらですか？

Инек эъди өртээ аар.

牛肉の値段は高い.

Хой эъди аар өртектиг.

Хитзжの肉は高い値段です.

Сүттүң өртээ чиик.

牛乳の値段は安い.

Алыр мен.

私は (これを) 買います.

Садып алыр.

私は (これを) 買います.

Албас мен.

私は (これを) 買いません.

会話でよく使う単語, 語句

акша [ашка と読む] お金 ; ルーブル, 円

рубль ルーブル (ロシアの貨幣単位)

акша артыы お釣り

сдачы お釣り

өртек 値段, 価格

аар (値段が) 高い

артык 余計な

ырак 遠い

ырак эвес 遠くない

чоок 近い

садар(сат [°])	売る
садып турар(тур [°])	売っている
садып алыр(ал [°])	買う
садып бээр(бер [°])	買ってあげる
бо	これ
моон	ここから
ниитизи-биле	合計で
шуптузу	すべて
каш	いくら？, いくつ？

Хеп — 衣服

идик	靴
часкы идик	春用の靴
чайгы идик	夏用の靴
күскү идик	秋用の靴
кышкы идик	冬用の
кидис идик	フェルト製防寒靴
тыва идик	トゥヴァ民族の伝統的な靴
хөйлең	ワイシャツ
кыс хөйлең	女性服
эр хөйлең	紳士服, 男物の服
кылын хөйлең	厚手の, 暖かいシャツ
ук (уктар)	靴下
кылын ук	厚手の靴下
чуга ук	薄い靴下
чүң ук	ウール製の靴下
аргаан ук	手編みの靴下

бөрт	帽子
тон	コート；トゥヴァ民族の伝統的な服
кышкы тон	冬用コート
часкы тон	春用コート
күскү тон	秋用コート

Чунар чүүлдер — 洗面具

порошок	粉石鹼
саваң	石鹼
диш чуур паста	歯磨き粉
диш чуур щётка	歯ブラシ
шампунь	シャンプー
эът-дүрбүүр	身体洗い用のタオル
мочалка	身体洗い用のタオル
чоттунар аржыыл	タオル，バスタオル

Бажыңның эт-севи — 家具

орун	ベッド
стол	机
сандай	椅子
ооргалыг сандай	背もたれのある椅子
оорга чок сандай	背もたれのない椅子
диван	ソファー
шкаф	食器棚
хеп шкавы	洋服ダンス
аяк-шынак шкавы	食器棚
чем шкавы	食料をいれる棚

соодукчу	冷蔵庫
холодильник	冷蔵庫
телевизор	テレビ
хевис	絨毯
көрүнчүк	鏡
сайылгаан	電気スタンド

Каасталга эдилелдери — アクセサリー

билзек	指輪
сырга	イヤリング
билектээш	ブレスレット
илчирбе	鎖状ネックレス

Эмнелге — 病院

эмчи	医者
эмнелге	病院
аарыг	病気；病気の
аарыг кижиге	病院
аарып тур	痛む；病気になる

Мен аарып тур мен.	私は病気です。
Мен баксырап тур мен.	私は体調が悪いです。
<u>Бажым</u> аарып тур.	私は <u>頭</u> が痛いです。
Бажым дескинип тур.	私は目が回っています。
Кускум кээп тур.	私は吐き気がします。
<u>Дижим</u> аарып тур.	私は <u>歯</u> が痛いです。
<u>Иштим</u> аарып тур.	私は <u>おなか</u> が痛いです。

Думчуум дунуп тур.	私は鼻水がでます。鼻が詰まっています。
Думчуум ханзырап тур.	私は鼻血が出ています。
Эъдим изип тур.	私は熱があります。
Меңээ эмден бижип бериңерем.	私に薬を処方箋を書いてください。
Мээң ханым базыышкынын хынап бериңерем.	血圧を測ってください。
Хан базыышкыны куду.	血圧が低いです。
Хан базыышкыны өрү.	血圧が高いです。
дүрген дуза чедирер	救急処置を施す
кыйгыртыр(кыйгырт⁻)	呼ぶ
03(тик үш)-че телефоннаар	救急車を呼ぶ
Антибиотиктер ижип турбаан мен.	抗生物質を飲んでいません。
Эм черле ижип турбаан мен.	薬を何も飲んでいません。
Үргүлчү оъттар ижип турган мен.	いつも薬草（の煎じ汁）を飲んでいました。
Үргүлчү оъттар-биле эмненип турган мен.	いつも薬草（の煎じ汁）飲んで治していました。
Хенертен аарый бердим.	急に病気になりました。
Хенертен баксырай бердим.	急に具合が悪くなりました。
Эмнелге кайда ирги?	病院はどこですか？
Диш эмнелгези (поликлиниказы) кайда ирги?	歯医者はどこですか？
Эмнелге моон ырак бе?	病院はここから遠いですか？
Мени эмнелгеге чедирип калыңарам.	私を病院に連れて行ってください。
Аптеканы айтып бериңерем.	薬局を教えてください。

会話でよく使う単語, 語句

эмчи	医者
эмнелге	病院
аарыг	病気 ; 病気の
аарыг кижиги	病人
аарыыр(аары ^т)	痛む ; 病気になる
аарып тур	痛い ; 病気になっている
аарый бердим	私は痛くなった ; 私は病気になった
аарый берген	痛くなった ; 病気になった
кыйгыртыр(кыйгырт ^т)	(医者や救急車を) 呼ぶ
баар	肝臓
баш	頭
бут	足
бүүрек	腎臓
боостаа	のど
диш	歯
думчук	鼻
дыл	舌
дыргак	爪
карак	目
кеш	皮膚
кулак	耳
моюн	首
оорга	背中
өкпе	肺
салаа	指

хол салаалары	手の指
бут салаалары	足の指
сыңый	膀胱
хол	手
хөрек	胸
чарын	肩甲骨
чүрек	心臓
чүс - сустав	
эриннер	唇

Аалчылар бажыңы — ホテル

Хоорайыңарда аалчылар бажыңы бар бе?

あなたの町にはホテルはありますか？

Аалчылар бажыңы (гостиница) кайда ирги?

ホテルはどこですか？

Кандыг аалчылар бажыңы экил?

どのホテルがよいですか？

Бир кижичурттаар өрээлдин өртээ кажыл?

1 人部屋（シングル）の料金はいくらですか？

Ийи кижичурттаар өрээлдин өртээ кажыл?

2 人部屋（ダブル）の料金はいくらですか？

Бо өртекче чүнү кирип турар ирги?

この料金には何が含まれていますか？

Мен баш бурунгаар өрээл чагыдып каан кижичурттаар мен.

私は予約しています。

- Хостуг өрээлдер бар бе? 空いている部屋はありますか?
- Маңаа дөрт (4) хонар мен. 私はここに 4 泊します.
- Өрээлди узадып ап болур бе? 宿泊（日数）を延長してもいいですか?
- Хонуктарны узадып ап болур бе?
宿泊日数を延長してもいいですか？ -
- Мында чемненир чер бар бе? ここに食事ができる場所はありますか?
- Эртенги чемни каяа чиирил? 朝食はどこでとりますか?
- Өрээл каш дугаар каъттал? 部屋は何階ですか?
- Каш дугаар өрээлде силер? あなたの部屋は何号室ですか?
- Өрээлче чемни эккелдирип болур бе?
部屋に食事を持ってきてもらうこと（注文する）ことができますか?
- Өрээлде телефон бар бе? 部屋に電話はありますか?
- Өрээлде соодукчу (холодильник) бар бе?
部屋に冷蔵庫はありますか?
- Өрээлде телевизор бар бе? 部屋にテレビはありますか?
- Өрээлде чунар чер бар бе? 部屋に浴室はありますか?
- Изиг суг ам бар бе? お湯は出ますか?
- Бо гостиницада оон өске чүү барыл?
このホテルにはほかに（設備は）何がありますか?
- Бо гостиницаже өске кижиге кирип болур бе?
このホテルに人を入れても（呼んでも）いいですか?
- Каш шакка чедир өске кижилер кирип болурул?
何時まで人を入れてもいいですか?
- Бо чагааны мени айтырып келген кижиге дамчыдып бериңерем.

私をたずねてきた人にこの手紙を渡してください。

Мени чоруй барган деп дамчыдыңарам.

私は出発したと伝えてください。

Хепти каяа чуп ап болурул?

服はどこで洗濯できますか？

Хепти каяа чуурул?

服はどこで洗濯できますか？

Хепти каяа кургадырыл?

服（洗濯物）はどこで干すことができますか？

Мени чеди (7) шакта оттуруп көрүңерем.

私を7時に起こしてください。

Өрээлди каш шакка чедир хостаарыл?

部屋を何時までに空けたらよいですか？

Өрээлде телевизор ажылдавайн тур.

部屋のテレビが故障しています。

соодукчу	冷蔵庫
холодильник	冷蔵庫
розетка	コンセント
телефон	電話
шооча	鍵
душ	シャワー
ванна	浴室, 浴槽
унитаз	便器

Өрээлдин дүлгүүрүн бериңерем.部屋の鍵をください。

Моон чоогунда автобус доктаар чер бар бе?

この近くにバス停はありますか？

Такси чагыдып ап болур бе?

タクシーを予約することができますか？

Такси өртээ каш акша болурул? タクシーの料金はいくらですか?

Автобус өртээ каш акша болурул?

バスの料金はいくらですか?

Автобуска канчаар төлээрил? バスの料金はどのように払ったらよいですか?

Харылзаа чери — 郵便局

Почта кайда ирги? 郵便局はどこですか?

Бо чоокта почта кайда барыл? ここから一番近い郵便局はどこですか?

Почта каш шактан эгелеп ажилдаарыл?

郵便局は何時から始まりますか?

Почта каш шакка чедир ажилдаарыл?

郵便局は何時までやっていますか?

Кайыын телеграмма чорудуп болурул?

どこで電報を送ることができますか? -

Силерде хоорайның телефон ному (дептери) бар бе?

(そちらに) 町の電話帳はありますか?

Силерде өске чурттарның дугаарлары бар бе?

外国の国番号は分かれますか?

Силер Японияның кодун (дугаарын) билир силер бе?

日本の国番号をご存じですか?

Американың Америкаの

Кыдаттың 中国の

Японияже бир минутада каш акша [ашка] болурул?

日本への通話は1分いくらですか?

Америкаже アメリカへ

Кыдатче 中国へ

- Бир сөстүң өртээ кажыл? 単語 1 語につきいくらですか?
- Посылканы кайыын чорудуп болурул? 小包みをどこで送ることができますか?
- Посылка чорудар чер аңгы турар. 小包みを送る場所は別のところにあります.
- Бир килограммда өртээ каш болурул? 1 kgにつき料金はいくらですか?
- Даштыкыже чагааны кайнаар сугарыл? 外国に送る手紙はどこに入れたらよいですか?
- Кайыын документилер чорудуп болурул? どこで書類を送ることができますか?
- Өртээ каш болурул? 料金はいくらですか?
- Японияже документ чорударга, өртээ каш болурул? 日本へ書類を送るには、料金はいくらがかかりますか?
- Бо чагаага каш марка херегил? この手紙にはいくら切手が必要ですか?
- Мээң адымга чагаалар бар ирги бе? 私宛てに手紙は来ていますか?
- Бо чагаа каш хонгаш чедерил? この手紙は何日で着きますか?
- Каш акша төлээр мен? いくら払ったらよいですか?
- Бо чоокта интернет кайда бар ирги? この近くにインターネットができる場所はどこにありますか?
- Интернет бир шакта каш акша болурул? インターネットの料金は1時間いくらですか?
- Маңаа парладып ап болур бе? ここで印刷（プリントアウト）することができますか?

できますか？

Факс силерде бар бе？

ファックスはありますか？

Японияже бир арынның каш болурул？

日本に（ファックスを）送るには1枚いく
らですか？

Силерде сканер бар бе？

スキャナーはありますか？

Бо документини сканерледип ап болур бе？

この書類をスキャナーしてもらうことがで
きますか？

Бир арынның каш болурул？

1枚いくらですか？

Өннүг сканер бар бе？

カラー・スキャナーはありますか？

Телефон-биле чугаалажыры — 電話での会話

Телефонуң дугаарын айтып берем.

君の電話番号を教えてください.

Телефонуңар дугаарын айтып бериңерем.

あなたの電話番号を教えてください.

Ооң дугаарын билбес мен.

彼の（彼女の）電話番号を知りません.

Ооң телефонунуң дугаарын билир силер бе？

彼の（彼女の）電話番号をあなたは知って
いますか？

Ийе, айтып берип болур мен.

はい, 教えてあげることができます.

Кым дыңнап тур ирги？

（電話で, 電話の相手は）どちらですか？

Чойгананы телефонче чалап болур бе？

チョイガーナを電話口に呼んでもらっても
いいですか？

Мен Чойгана-дыр мен.

（もしもし）チョイガーナです.

Силерни дыңнап тур мен. 聞いています。

Дыңналбас-тыр. (声が) 聞こえません。

Багай дыңналыр-дыр. よく聞こえないです。

Мен силерни эки дыңнап тур мен. 私のほうはあなたの声がよく聞こえます。

Мен силерни дыка багай дыңнап тур мен. 私のほうはぜんぜん聞こえないです。

Ыткыр чугаалап (чугааланып) көрүңерем. 大きな声で話してください。

Катап долгап болур бе? また電話してもよいですか?

Ийе, катап долгаптыңар. はい, また電話してください。

Ийе, катап долгап болур силер. はい, また電話してもよいです。

Каш шакта долгаар болзумза, эптигил? 何時に電話したら都合がよいですか?

Он ийи (12) шакка чедир ажырбас. 1 2時までなら大丈夫です。

Он ийи шакта долгаар болзумза, орай эвеспе? (夜の) 1 2時に電話したら, 遅くありませんか?

Чок, ажырбас. いいえ, 大丈夫です (かまいません)。

Ийе, арай орай апаар боор. はい, 少し遅いでしょう。

Мени телефоннап турган деп дамчыдыңарам. 私から電話があったと伝えてください。

Мерген телефоннап турган деп дамчыдыңарам. メルゲンが電話したと伝えてください。

Мен эртен (даарта) долгап болур мен бе? 私は明日電話してもよいですか?

Даштыкыже долгаар аргазын айтып бериңерем.

国際電話の仕方を教えてください。

Даштыкыже долгаар тускай карточкалар бар бе?

国際電話できる特別なカードはありますか？

Шак ындыг карточканын өртээ кажыл?

そのようなカードはいくらですか？

Беш (5) минутаның карточказы бар бе?

5分間通話用のカードはいくらですか？

Чурук үндүрөр чер — 写真屋で

Чүрүк тырттырар чер кайда бар ирги?

写真屋（フォト・スタジオ）はどこにありますか？

Каяа чурук үндүрүп ап болурул? どこで写真をプリントアウトできますか？

Чүгле эки-эки чуруктарны үндүрүп бериңерем.

よい写真だけをプリントアウトしてください。

Хемчээлдери кандыг ирги? どのサイズですか？

Бир чуруктуң өртээ кажыл? 写真1枚いくらですか？

Каш шак болгаш белен болурул?

何時間後にできていますか？

Каш минут болгаш белен болурул?

何分後にできていますか？

Ам үем чок, эртен кээр болзумза, ажырбас бе?

今私には時間がないので、明日来ても大丈夫ですか？

Каш шакта кээр мен?

何時に来たらよいですか？

Бо чурукту ийиден үндүрүп бээр силер бе?

これらの写真を2枚ずつプリントアウトし
てもらってもよいですか？

Мен манаар мен.

私は待ちます.

Четтирдим!

ありがとう！

Агаар-бойдус — 天気

Тываның агаар-бойдузу кандыгыл?

トゥヴァはどんな天気ですか？

Бөгүн агаар кандыг-дыр?

今日はどんな天気ですか？

Бөгүн агаарның байдалы кандыг-дыр?

今日はどんな天気ですか（天気の状態はど
うですか）？

Чаъс чаап тур.

雨が降っています.

Хар чаап тур.

雪が降っています.

Хат хадып тур.

風が吹いています.

Соок хат хадып тур.

冷たい風が吹いています.

Бөгүн аяс хүн-дүр.

今日は晴れです.

Бөгүн чаъс чаар ирги бе?

今日は雨が降りますか？

Эртен чаъс чаар боор.

たぶん明日は雨が降るでしょう.

Чаъс чаар-дыр.

雨が降るでしょう.

Хар чаар-дыр.

雪が降るでしょう.

Бөгүн хаттыг-дыр.

今日は風のある日です.

Бөгүн хат хадыр ирги бе?

今日は風が吹きますか（風のある日になり
ますか）？

Хат соксай берди.

風がやみました.

Хат хадывайн барды.	風がやみました.
Чаъс соксай берди.	雨がやみました.
Чаъс соксай берген.	雨がやみました.
Чаъс чагбайн барды.	雨がやみました.
Японияның агаары шык-тыр.	日本は空気が湿っぽいです.
Тываның агаары кургаг.	トゥヴァの空気は乾燥しています.
Дүүн чаъс чагган.	昨日雨が降った.
Бөгүн хүнзедир чаъс чаап турган.	今日1日中雨が降っていた.
Хат хадыыр-дыр.	風が吹くでしょう.
Бөгүн күштүг хат хадыыр.	今日は強い風が吹きます.
Кончуг изиг.	とても暑い.
Кончуг изиг хүн-дүр.	とても暑い日です.
Изиг боор.	暑くなるでしょう.
Изиин!	暑いなあ!
Изий берди.	暑くなった.
Чылыг боор.	暖かくなるでしょう.
Сериин-дир.	涼しいです.
Соок-тур.	寒いです.
Кончуг соок.	とても寒い.
Кончуг соок хүн-дүр.	とても寒い日です.
Соогун!	なんて寒いんだろう! 寒いなあ!
Соок боор.	寒くなるだろう.
Соой берди.	寒くなった
Тывага чайын изиг каш градус болурул?	トゥヴァでは夏に暑さ(気温)は何度になりますか?

Чайын Тывага температура кандыгыл?

Тоувьяでは夏気温は何度になりますか？

Тывага чайын 47 градус изиг болур.

Тоувьяでは夏気温が47度にまでなります。

Тывага кыжын соок каш градус болурул?

Тоувьяでは冬寒さは何度になりますか？

Кыжын Тывага температура кандыгыл?

冬Тоувьяでは気温は何度になりますか？

Кыжын Тывага 49(дөртөн тос) градус соок болур.

冬Тоувьяではマイナス49度にまでなります。

Кыш Тывага декабрь айдан февраль айны төндүр турар.

Тоувьяでは冬は12月から2月までです。

Чай Тывага июнь айдан август айны төндүр турар.

Тоувьяでは夏は6月から8月までです。

Чайын Тывага хемнерге, хөлдөргө эштип болур.

Тоувьяでは夏に川や湖で泳ぐことができますか？

Ынчалза-даа тайга хемнериниң суу дөмей-ле дыка соок боор.

それでも、タイガの川の水はとても冷たいです。

Тываның хемнери дыка шапкын боор.

Тоувьяの川はとても流れが急です。

Кыжын кончуг соок январь айда болур.

冬1月に一番寒くなります。

Он айда-даа (октябрьда), он бир айда-даа (ноябрьда) хар чааптып болур.

10月や11月にも雪が降ることもあります。

す.

Он айда-даа соой берип база болур.

10月でさえ寒くなることがあります.

Сентябрь айда изиг база туруп болур.

9月にも暑さは続くこともあります.

Эң изиг ай - июль ай.

いちばん暑い月は7月です.

Бедик дагларга хар июнь айда-даа эривес.

高い山々には6月でも雪が溶けません.

会話でよく使う単語, 語句

агаар	天氣 ; 空氣
ай	月
чартык ай	半月
хүн	太陽 ; 日
аяс хүн	晴れた日
булут	雲
чаъс	雨
чаашкын	雨
суггур чаъс	土砂降りの雨
хар	雪
долу	雹
диңмирээшкин	雷
кызаннаашкын	稲妻
чаңнык	稲妻
челээш	虹
хат	風
сериин салгын	そよ風

сырын	そよ風, 微風
күштүг хат	強い風
шуурган	暴風雨
казыргы	竜巻, 疾風
доңат	春先や秋口の朝冷え, 夜冷え
хыраа	霜
аяс	晴れた
бүргег	曇りの
частыг	雨降りの
хаттыг	風のある
сериин	涼しい
соок	寒い; 寒さ, 厳寒
чылыг	暖かい; 暖かさ
изиг	暑い
шык	湿気の多い
ышкам	蒸し暑い
кургаг	乾燥した
час	春
чазын	春に
чай	夏
чайын	夏に
күс	秋
күзүн	秋に
кыш	冬
кыжын	冬に
суг	水
даг	山

тайга タイガ
 хем 川
 тайга хеми Тайガを流れる川
 хөл 湖
 шапкын (流れが) 急な, 急流の
 бедик 高い
 чаар(чаг-) (雨や雪などが) 降る
 хадыыр(хады-) (風が) 吹く
 эриир(эри-) 溶ける
 эштир(эжин-) 泳ぐ

Театр — 劇場

Театр кайда ирги? 劇場はどこですか?
 Тывада каш театр бар? トウヴァにはいくつ劇場がありますか?
 Кызылда каш театр бар? КЗулにはいくつ劇場がありますか?
 Бөгүн театр баар бис. 今日私たちは劇場に行きます.
 Бөгүн театрга чүү болурул? 今日劇場で何がありますか?
 Бөгүн тыва шии болур ирги бе? 今日トウヴァの芝居がありますか?
 Шииниң эгелээри каш шакта? 劇の開演は何時ですか?
 Шии каш шакта эгелээр? 劇は何時に始まりますか?
 Синхроннуг очулгазы бар бе? 同時通訳はありますか?
 Театрга кандыг шиилер болурун кайыын көрүп ап болурул?
 劇場でどんな劇が行われるかどこで知ること
 ができますか?
 Билетти кайыын садып алырыл?
 切符をどこで買うことができますか?

Бо шиижe билеттиң өртээ каш акша ирги?

この芝居のチケットはいくらですか?

Өртээ кажыл?

いくらですか?

Мурнунче (ортузунче, соонче) билеттен бериңерем.

前のほうに (真ん中に, 後ろのほうに) 座
る券をください.

Дуран бар бе?

オペラグラスはありますか?

Кайы шиини көөрүн сүмелээр силер?

どの芝居を観たらよいか教えてくれませんか?
か?

Кол рольду кым ойнап турарыл? 主人公を演じているのは誰ですか?

Шииниң (концерттиң) программазын кайыын ап алырыл?

芝居の (コンサートの) プログラム表をど
こで買えますか?

Шииниң каасталгазын кым кылганыл?

芝居の美術を担当したのは誰ですか?

Хөөмей — ホーメイ

Хөөмей концерти болур бе? ホーメイのコンサートがありますか?

Кайы ансамбльдарның концертин көөрүн сүмелээр силер?

どのアンサンブル (グループ) のコンサ
ートを観るのがよいか教えてくれませんか?

Тыва улустуң хөгжүм херекселдериниң дугайында кайы номдан номчуп
болурул?

トゥヴァの民族楽器についてどんな本を読
むことができますか?

Тыва улустуң хөгжүм херекселдерин кайыын көрүп болурул?

トゥヴァの民族楽器をどこで見ることが
できますか？

Тыва хөгжүм херекселдеринге кым өөредип турарыл？

トゥヴァの民族楽器を誰が教えていま
すか？

Тыва улустуң хөгжүм хереселдеринге каяа өөренип ап болурул？

トゥヴァの民族楽器をどこで習うことが
できますか？

Мен хөгжүм херекселдеринге ойнап өөренип алыксап тур мен.

私は民族楽器を習いたいです。

Тыва хөөмейниң эки шынарлыг дискилерин кайыын садып ап болурул？

トゥヴァのホーメイの録音の良いCDをど
こで買えますか？

Тыва хөөмейге тураскааткан конференция бо чоокта болур бе？

トゥヴァのホーメイに関する国際会議が近
い将来開催されますか？

Тыва хөөмейге хамаарышкан эртем ажылдар хөй бе？

トゥヴァのホーメイに関する研究書はたく
さんありますか？

Оларны кайыын номчуп ап болурул？

それらをどこで読むことができますか？

Тываның эртем шинчилел институту кайда турарыл？

トゥヴァ学術研究所はどこにありますか？

Ында библиотека бар бе？

そこに図書館はありますか？

Ында номчулга залы бар бе？

そこに閲覧室はありますか？

Тываның күрүне архиви кайдал？

トゥヴァ国立古文書・公文書保管所はどこ
にありますか？

Мен сонуургап тур мен.	私は興味があります.
Меңээ солун-дур.	おもしろいです.
Чалгааравайн тур мен.	退屈していません.
Чалгааранчыг эвес-тир.	退屈ではありません.

会話でよく使う単語, 語句

билет	切符, 券
касса	レジ
одуруг	列
мурнуку одуруг	前方の列
ортаакы одуруг	真ん中のほうの列
сөөлгу одуруг	後ろの列
олут	席
кыдыында олут	列の端の席
ортузунда олут	列の真ん中の席
адыш часкаашкыны	拍手
коңга	鐘
көжеге	幕
чапсар	休憩, 幕間
эгелээри	始め, 開演
төнчүзү	終わり
дыңнакчылар	聴衆
көрүкчү	観客, 観衆
шии	劇, 芝居, 戯曲
концерт	コンサート
хөөмей	ホーメイ
хөгжүм херекселдери	楽器

эртем ажылдары	研究業績, 著作
эртем шинчилел институту	学術研究所
эртем конференциязы	学術会議
эртем шинчилелдери	学術的研究
эртемден	学者, 研究者
үр	長い; 長く
кыска	短い
кол	主な
ынак	好きな, お気に入りの
ынак артизим	私のお気に入りのアーティスト
ынак номум	私の好きな本
көөр(көр [°])	見る
дыңнаар(дыңна [°])	聴く
садып алыр(ал [°])	買う
садып бээр(бер [°])	買ってあげる
эгелээр(эгеле [°])	始まる
төнер(төн [°])	終わる
ойнаар(ойна [°])	演奏する
хөгжум херекселдеринге ойнаар(ойна [°])	楽器を演奏する

Музей. Делгелге — 博物館, 展覧会

Музей кайда турарыл?	博物館はどこにありますか?
Музей каш шакта ажылдаарыл?	博物館は何時に開きますか?
Музей каш шакта дуглаарыл?	博物館は何時に閉館しますか?
Билет өртээ каш акша ирги?	入館料はいくらですか?
Меңээ англи дылга чугаалаар экскурсовод херек.	

私には英語を話すガイドが必要です。

Бо музейни каш чылда ажытканыл?

この博物館はいつできましたか？

Тываның бурунгу төөгүзүн сонуургап тур мен.

トゥヴァ 古代の歴史に興味があります。

бурунгу уйгур үези

古代ウイグル時代

бурунгу кыргыз үези

古代キルギス時代

бурунгу түрк каганады

突厥時代

Аржаан базырынының дугайында сонуургап тур мен.

アルジャン遺跡に興味があります。

Чурукка тырттырып ап болур бе?

(館内など) 写真を撮ってもいいですか？

Видеокамерага тырттырып ап болур?

ビデオ撮影してもいいですか？

Бо делгелгениң тургузукчuzu кым ирги?

この展覧会（博覧会）の展示編成責任者は誰ですか？

Делгелгелер дугайында үндүрген номнарны кайыын садып алырыл?

展覧会（展示物）について書かれている本をどこで買うことができますか？

Музейниң шыгжамырының (фондузунуң) каталогу бар бе?

博物館の（展示されていない保存庫にあるものも含めて）展示カタログはありますか？

Музейниң шыгжамымырынга ажилдаар чөпшээрелди кымдан алырыл?

博物館の書庫・保存庫に入って調査する許可証は誰にもらえばよいですか？

Музейниң библиотекасында ховар номнар ажилдап болур бе?

博物館の図書館にある希少本を見て調査
することができますか？

Мээң чөпшээрелим бар.

私は許可をもらっています.

会話でよく使う単語、語句

музей	博物館
делгелге	展覧会, 博覧会, ~展
билет	券
өртөк	値段, 価格
билет өртээ	入館料, 券の値段
ажылдаар шагы	営業時間
чурук	写真; 絵
ном	本
тургузукчу	作者, 編成者
шыгжамыр	書庫, 博物館などの展示品を保存してある倉庫
чөпшээрел	許可 (証)
төөгү	歴史
базырык	古墳, 遺跡
бурунгу	古代の
бурунгу үе	古代
ховар	稀な, 希少の
ажыдар(ажыт [°])	開設する, 開ける
ажылдаар(ажылда [°])	営業が始まる, 開く
дуглаар(дугла [°])	営業が終わる, 閉める
садар(сат [°])	売る
садып турар(тур [°])	売っている
садып алыр(ал [°])	買う

сонуургаар(сонуурга ^а)	興味がある
тырттырар(тырттыр ^а)	(写真やビデオで) 撮影する
үндүрер(үндүр ^а)	出版する
үндүрген	出版された
херек	必要だ；必要な
дугайында	～について

Милиция — 警察

Меңээ дузалажып бериңерем. 私を助けてください.

Мен аза бердим. 道に迷ってしまいました.

Мээң документилерим оорлап аппаратды.

私の身分証明書を盗まれてしまいました.

паспортум	私のパスポート
самолёт биледин	飛行機の切符
поезд биледин	列車の切符
акшам (ашкам)	私のお金
машинам дүлгүүрүн	私の自動車の鍵
бажыңым дүлгүүрүн	私の家の鍵
өрээлим дүлгүүрүн	私の部屋の鍵
сумкам	私のカバン
акшам хавын	私の財布
телефонум	私の電話

Акша хавында 2000 муң акша бар.

財布には2000ルーブル入っています.

Акша хавында 400 доллар бар. 財布には400ドル入っています.

Сумкамга документилер, акша хавы, дүлгүүрлер турган.

私のカバンには身分証明書と財布、鍵が入っていました。

Сумкамны холумдан хунаап алгаш барды.

私のカバンをひったくって行きました。

Поездиден озалдап кагдым.

列車に遅れてしまいました。

самолёттан 飛行機に

машинадан 車（の時間）に

автобустан バスに

теплоходтан ディーゼル船に

Эштеримден аза бердим.

友だちからはぐれてしまいました。

Документилерим аалчылар бажыңында каапкан мен.

私の身分証明書をホテルに置いてきてしまいました。

Мен бо чер чурттуг эвес мен.

私はこの土地のものではありません。

Мен өске чурттан келдим.

私は外国から来ました。

Мен өске чурттуң хамаатызы мен.

私は外国人です。

Мени салчапкан боор силер.

私を誰かと勘違いしていますよ。

Очулдурукчу чалап ап болур бе?

通訳を呼んでもらってもいいですか？

Мени ... деп кижитаныыр, ону келдиртип болур бе?

私を…という人が知っています，彼を（彼女を）呼んでもらってもいいですか？

Ооң телефонунуң дугаары

彼の（彼女の）電話番号は…です。

Ол кижиге телефоннаптыңарам.

この人に電話してください。

Мен орустап бижип билбес мен.

私はロシア語を書けません。

Орустап хэй эвес билир мен. ロシア語を少し話せます.

Мен туристеп келдим. 私は観光で来ました.

Мен ажыл-херек аайы-биле келген мен. 私は仕事で来ました.

Мен чалалга-биле келген мен. 私は招待状をもらって来ました.

Мени тутканыңар-биле шак орайтай берди, таксиден чалап бериңерем. あなたがたに拘留されたために時間が遅くなってしまうました, タクシーを呼んでください.

Мени тутканыңар-биле шак орайтай берди, мени аалчылар бажыңыңга чедирип калыңарам. あなたがたに拘留されたために時間が遅くなってしまうました, 私をホテルまで送ってください.

Паспортум бээрин уттуптуңар. 私のパスポートを返すのをあなたは忘れて
います.

документилерим 私の身分証明書

Очулдуркчу чокта, ат салбас мен.

通訳がないのなら, 私は署名しません.

Ниити домактар — 便利な表現

Мен шөлээде мен. 私は休暇中です.

Мен ам-даа ажылдап тур мен. 私は今も働いています.

Мен дыштанып тур мен. 私は休憩しています (休んでいます) .

Чайын дыштанып тур мен. 夏は休んでいます (働いていません) .

Силерни көргөш кончуг өөрүп тур мен. あなたに会えてとても嬉しいです.

Сени сактып турдум.	あなたのことを思い出していました。
Сени утпадым.	あなたを忘れていません。
Силерниң ада-иеңер кандыг тур?	あなたの両親はいかがお暮らしですか？
Өөңнер ээзи кандыг тур?	あなたの主人はいかがお暮らしですか？
Өөңер ишти кандыг тур?	あなたの妻はいかがお暮らしですか？
Чаа солун чүү тур?	何か（あなたに）ニュースはありますか？ （最近変わったことはありませんか？）
Онза солун чүве бар бе?	何か（最近）おもしろいことはありましたか？
Кадыыңар кандыг тур?	あなたの健康（体の調子）はどうですか？
Аарбайн тур силер бе?	最近病気をしていませんか？
Эки эмненип тур силер бе?	病気は治りましたか（回復していますか）？
Кандыг чедииннерлиг болдуңар?	どんな成果（成功）がありましたか？
Шупту чүве эки чоруп тур.	すべてうまくいっています。
Силер ам кайнаар баар силер?	あなたは今どこへ行くのですか？
Силер далажып тур силер бе?	あなたは急いでいますか？
Каяа ужуражыр бис?	どこで会いましょうか？
Менче эртен телефоннаптыңар.	明日私に電話してください。
Силерге шаптыктааным дээш буруудатпайн көрүңер.	あなたの邪魔をしてすいません。
Кээр боор.	たぶん（彼，彼女は）来るでしょう。
Келбес боор.	たぶん（彼，彼女は）来ないでしょう。
Мону кылып шыдавас мен.	それをするのができません。
Мону мен кылып шыдаар мен.	私はそれをするのができます。

Чаражын!	きれいだなあ！
Чаптанчыын!	かわいいなあ！
Экизин!	いいなあ！すばらしいなあ！
Солунун!	おもしろいなあ！
Кончуун!	すごいなあ！ひどいなあ！
Коргунчуун!	恐いなあ！恐ろしいなあ！
Чалгааранчыын!	退屈だなあ！

Өң — 色

ак	白い
кара	黒い
куу	灰色の, グレーの
кызыл	赤い
сарыг	黄色の
ногаан	緑色の
көк	青い
ак-көк	水色の
хүрең	茶色の